

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

A települési önkormányzatok 2024. III. negyedév végi pénzügyi helyzetét
jellemző főbb adatok

2024. november

www.asz.hu

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

**A települési önkormányzatok 2024. III. negyedév végi pénzügyi helyzetét
jellemző főbb adatok**

2024. november

Dr. Windisch László
elnök

Az elemzés elkészítését felügyelte:

DR. BAFFIA GERGELY GÁBOR ellenőrzési igazgató

Készítették:

BECK ÉVA számvevő

LÓRÁNTNÉ WALCZ ILDIKÓ számvevő

POLÁK-GOCS GRÉTA számvevő fogalmazó

RENNER ANDREA ig. tanácsadó

SZEIBEL GÁBORNÉ számvevő

SZILÁGYI NÁNDORNÉ számvevő

Kiadja az Állami Számvevőszék

EL-4127-016/2024.

TARTALOM

BEVEZETÉS	2
Az elemzés célja.....	3
Az elemzés által vizsgált időszak.....	3
Az elemzés adatforrásai.....	3
Az elemzés módszere és területe.....	3
I. AZ ÖNKORMÁNYZATOK PÉNZÜGYI HELYZETÉT JELLEMZŐ FŐBB ADATOK	4
1.1. Az önkormányzatok 2024. évi költségvetésének I-III. negyedévi teljesítése.....	4
1.2. Az önkormányzat megtakarításainak állománya.....	7
1.3. Az önkormányzat pénzkészlete.....	9
1.4. Az önkormányzatok követeléseinek állománya.....	11
1.5. Az önkormányzat hiteleinek, kölcsöneinek alakulása.....	13
1.6. A határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek alakulása.....	16
1.7. Az önkormányzat vagyonának változása a 2024. évben.....	19
1.8. Az önkormányzatnál folyamatban lévő beruházások, felújítások.....	23
1.9. A gazdasági társaságok feletti tulajdonosi joggyakorlásból eredő kötelezettségek.....	25
1.10. Adósságrendezési eljárás, uniós szabálytalansági eljárás, költségvetési biztos.....	29
II. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK 2024. III. NEGYEDÉV VÉGI PÉNZÜGYI HELYZETE ...	32
2.1. A Fővárosi Önkormányzat pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén.....	32
2.2. A fővárosi kerületek önkormányzatainak pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén.....	35
2.3. A megyei jogú városok önkormányzatainak pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén.....	38
2.4. Az egyéb városok önkormányzatainak pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén.....	40
2.5. A nagyközségek önkormányzatainak pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén.....	43
2.6. A községek önkormányzatainak pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén.....	46
1. SZ. MELLÉKLET	49
2. SZ. MELLÉKLET	51
IRODALOMJEGYZÉK	52
FELHASZNÁLT JOGSZABÁLYOK	54
RÖVIDÍTÉSEK	55

BEVEZETÉS

Magyarországon 2024 június 9-én került sor a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására, a 2019. év őszén megválasztott polgármesterek, önkormányzati képviselők megbízatása azonban 2024 októberéig tartott.

Az elemzés célja az, hogy az új képviselők és polgármesterek megbízatásának kezdetére vonatkozóan egyszerűen, lényegre törően bemutassa az önkormányzatok pénzügyi helyzetét jellemző főbb adatokat, mutatókat, ezáltal támogatást nyújtson a településeken élőknek önkormányzatuk 2024. III. negyedév végi pénzügyi helyzetének áttekintéséhez.

Az elemzés első része az önkormányzatok főbb adatai, mutatói értelmezéséhez nyújt támpontot. A költségvetési bevételek és kiadások időarányos teljesítése, a megtakarítások és a pénzkészlet nagysága, az adósságállomány, a hitelek, kölcsönök alakulása, a tulajdonolt gazdasági társaságok gazdasági helyzetének ismerete alapján felmérhetők az önkormányzatok rövidtávú pénzügyi lehetőségei, problémái. Egy települési önkormányzat pénzügyi helyzete saját csoportján belüli elhelyezkedésének megítélését segíti elő az adatok, mutatók átlagának, szélsőértékének bemutatása.

Az elemzés második részében a települési önkormányzatok csoportjainak pénzügyi elemzésére kerül sor, amely bemutatja a főváros, a fővárosi kerületek, a megyei jogú városok, az egyéb városok, a nagyközségek és községek nagyságrendjét, jellemzőit, pénzügyi helyzetének 2024. III. negyedévi alakulását a települési önkormányzatok viszonylatában.

Az elemzésben szereplő önkormányzati adatok, mutatók általánosságban jellemzik egy település pénzügyi helyzetét. Lehetnek azonban olyan helyi specialitások, egyedi körülmények, amelyek tovább árnyalják a települési önkormányzat pénzügyi helyzetének megítélését. Ezekre az elemzés egyedi jellegük miatt nem tér ki.

Az elemzés célja

Az elemzés a települési önkormányzatok 2024. év III. negyedévi pénzügyi helyzetének áttekintéséhez ad iránymutatást a jellemző adatok, mutatószámok és azok jelentésének bemutatásával. Betekintést nyújt továbbá a települési önkormányzatok csoportjainak 2024. III. negyedév végi pénzügyi helyzetébe az elemzés alapját jelentő adatok, mutatószámok alapján.

Az elemzés által vizsgált időszak

2024. év III. negyedévi adatok

Az elemzés adatforrásai

Az elemzés adatforrását a települési önkormányzatok és költségvetési szerveik 2024. év III. negyedévi időszaki költségvetési jelentésének és időszaki mérlegjelentésének összevont adatai, illetve az ÁSZ adatbekérése alapján a települési önkormányzatok által rendelkezésre bocsátott tanúsítványok 2024. szeptember 30-ra vonatkozó adatai jelentik. Az önkormányzatok gazdálkodására vonatkozó 1. tanúsítvány és a gazdasági társaságokban való részesedésre vonatkozó 2. tanúsítvány esetében valamennyi települési önkormányzattól, a közvetlen és közvetett többségi tulajdonban lévő gazdasági társaságokra vonatkozó 3. tanúsítvány esetében a 10000 főnél magasabb lakosságú települések önkormányzataitól kért adatot az ÁSZ.

Az ÁSZ az adatokat informatikai módszerrel dolgozta fel, ennek során az önkormányzatokat a törzskönyvi azonosító számmal (PIR) azonosította.

Az időszaki költségvetési jelentés, az időszaki mérlegjelentés, valamint a tanúsítványon szereplő adatok megfelelőségét az ÁSZ nem vizsgálta felül, az elemzéshez az önkormányzatok által szolgáltatott adatokat változtatás nélkül használta fel.

Az elemzés módszere és területe

Az elemzés a települési önkormányzatok gazdálkodását jellemző egyes adatok, mutatószámok jelentésének közérthető, lényegre törő bemutatása mellett tartalmazza azokat az összesített adatokat, átlagokat, illetve szélsőértékeket, amelyek viszonyítási alapot jelenthetnek az önkormányzatok 2024. III. negyedév végi pénzügyi helyzetének megítéléséhez.

Az elemzés a Magyarországon található 3177 települési önkormányzatra, valamint Budapest Főváros Önkormányzatára (Fővárosi Önkormányzat), mint települési és területi önkormányzatra terjedt ki. Az adatokat, mutatószámokat a következő csoportokra vonatkozóan elemeztük:

- főváros,
- fővárosi kerületek,
- megyei jogú városok,
- egyéb városok,
- nagyközségek
- községek.

Az elemzés 1. melléklete az önkormányzatonként bemutatott adatok, mutatószámok forrását tartalmazza. A 2. melléklet foglalja össze azokat az információkat (linket), amelyek segítségével önkormányzatonként az adatok megtekinthetők.

1.1. Az önkormányzatok 2024. évi költségvetésének I-III. negyedévi teljesítése

Az elemzés során bemutatásra kerülő paraméterek:

- Költségvetési bevételek teljesítése (Ft)
- Költségvetési kiadások teljesítése (Ft)
- Maradvány igénybevétel (Ft)
- Költségvetési bevételek teljesítése a módosított előirányzathoz viszonyítva (%),
- Költségvetési kiadások teljesítése a módosított előirányzathoz viszonyítva (%),
- Működési bevételek teljesítése módosított előirányzathoz képest (%)
- Működési kiadások teljesítése módosított előirányzathoz képest (%),
- Felhalmozási bevételek teljesítése módosított előirányzathoz képest (%),
- Felhalmozási kiadások teljesítése módosított előirányzathoz képest (%).

A helyi önkormányzatok **éves költségvetés alapján gazdálkodnak**. Az önkormányzati gazdálkodás elsődleges célja a közfeladatok teljes körű, előírtaknak megfelelő, magas színvonalú ellátása.

A költségvetési bevételek és a költségvetési kiadások összegét a képviselő-testület által elfogadott **költségvetési rendeletben kell meghatározni**. A költségvetési bevételek és a költségvetési kiadások összegének összhangban kell lennie egymással, azaz a kiadási előirányzatokat úgy kell megtervezni, hogy azokra a bevételi előirányzatok fedezetet nyújtsanak, és teljesíthetőségük reális legyen. A költségvetési rendelet **év közben módosulhat**. A tervezett előirányzatok módosítása során, a képviselő-testület felé benyújtott előterjesztésben szerepeltetni kell a módosítás okát, indokát, szükségszerűségét, továbbá minden lényeges szempontot, ami az előirányzat módosítását indokolta.

A központi költségvetés az önkormányzatok részére a közfeladatok ellátásához különféle jogcímenek költségvetési támogatásokat biztosít. Az önkormányzatok a költségvetési támogatásokon felül közhatalmi bevételekből (helyi adók), továbbá egyéb bevételekből (pl. tárgyi eszközök értékesítéséből, hasznosításával származó bevételek, kamatbevételek stb.) is gazdálkodhatnak. Az **önkormányzatok bevétele** az államháztartáson belülről származó működési és felhalmozási támogatásokból, közhatalmi bevételekből, működési és felhalmozási bevételekből, működési és felhalmozási célú átvett pénzeszközökből, valamint finanszírozási bevételekből (hitelek, előző évi maradvány igénybevétele, államháztartási megelőlegezések stb.) tevődik össze.

A költségvetési kiadások az önkormányzatok által a feladataik ellátásához kapcsolódó kiadásokat tartalmazzák. Az **önkormányzatok kiadása** személyi juttatásokból, munkaadókat terhelő járulékokból és a szociális hozzájárulási adóból, dologi kiadásokból, ellátottak pénzbeli juttatásából, beruházási és felújítási kiadásokból, egyéb működési és felhalmozási célú kiadásokból, valamint a finanszírozási kiadásokból (értékpapírok vásárlása, kötvények visszafizetése, pénzügyi lízing kiadásai, hitelek, kölcsönök törlesztése stb.) áll.

A **maradvány** az előző évben keletkezett bevételek és kiadások különbözetéből tevődik össze, a finanszírozási bevételek egyik összetevője.

A költségvetési bevételeken és a kiadásokon belül megkülönböztetjük a **működési és felhalmozási célú bevételeket és kiadásokat**. A működési bevételek az önkormányzati közfeladatellátás napi működési kiadásainak (bérek és járulékaik, dologi jellegű kiadások, energijellegű kiadások, szakmai jellegű kiadások, karbantartási, egyéb kiadások stb.), a felhalmozási

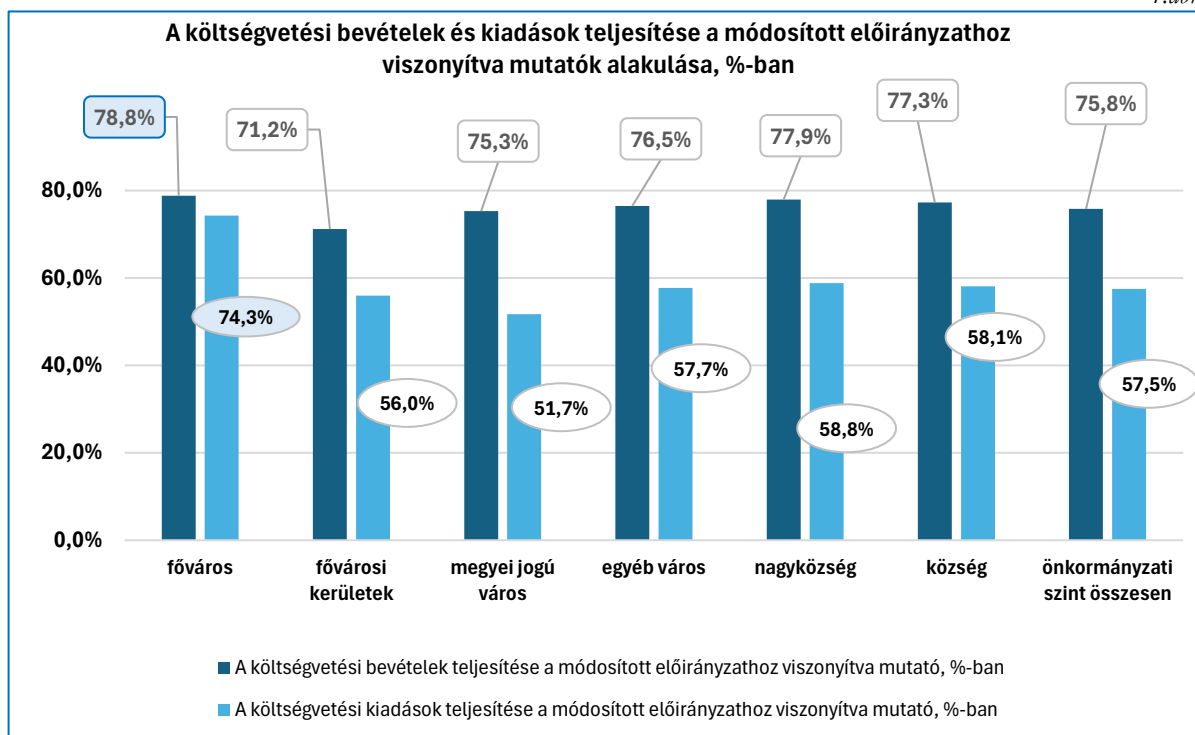
bevételek a felhalmozási kiadásoknak a forrását (fejlesztések, beruházások, felújítások) biztosítják. A felhalmozási bevételekből megvalósított fejlesztések, továbbá felhalmozásra fordított működési bevétel növeli az önkormányzatok vagyonát.

A költségvetési bevételek és kiadások teljesítési mutatóinak a költségvetési év III. negyedév végi szintje a gazdálkodás sajátosságai miatt eltérhet az időarányos (75%) szinttől. Azoknál az önkormányzatoknál, ahol meghatározó a helyi adókból (pl. iparűzési adóból) származó bevétel, figyelemmel kell lenni az adó és adóelőleg megfizetésének tárgyévi befizetési időpontjaira (március 15-e, május 31-e és szeptember 15-e). A saját bevételek jelentős részét kitevő adóbevételek nagy része az év I-IX. hónapjában már befolyik, ezért a költségvetési bevételek III. negyedévi teljesülése esetében a mutató jóval meghaladhatja az időarányos szintet (75%).

A költségvetési kiadások teljesülése is eltérhet az időarányos szinttől, azonban az eltérést itt is vizsgálni kell. Általában kedvezőtlen, ha a kiadások szintje túlhaladja az időarányos szintet (III. negyedév esetében a 75%-ot). Azonban pl. egy jelentős beruházási kiadás, amelyet a II. negyedévben végeznek el, megalapozottan növelheti a teljesítés időarányos szintjét. Emellett a teljesítésnek az időarányostól való, felfelé vagy lefelé történő kiugró eltérése tervezési hiányosságra is visszavezethető.

A „Költségvetési bevételek és kiadások teljesítése a módosított előirányzathoz viszonyítva” mutatók alakulását az összes települési önkormányzatra és csoportonként 2024. szeptember 30-án, az alábbi ábra szemlélteti:

1.ábra

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés az önkormányzatok 2024. III. negyedévi KGR-K11 adatai alapján

Az ábrában szemléltetett két mutató egymáshoz viszonyított értékét tekintve elmondható, hogy a települési önkormányzatokra összesen és csoportszinten is a költségvetési bevételek módosított előirányzathoz viszonyított teljesítése meghaladja a költségvetési kiadások módosított előirányzatának teljesítését.

A költségvetési bevételek, a maradvány igénybevétel és a költségvetési kiadások teljesítéseinek a települési önkormányzatok egészére és egyes csoportjaira vonatkozó alakulását mutatja 2024. szeptember 30-án a következő táblázat, Mrd Ft-ban:

Megnevezés	Költségvetési bevételek teljesítése, Mrd Ft (1)	Maradvány igénybevétel Mrd Ft (2)	Költségvetési kiadások teljesítése, Mrd Ft (3)	Egyenleg (4=1+2-3)
főváros	364,7	5,6	348,5	21,8
fővárosi kerületek	484,0	194,2	511,7	166,5
megyei jogú városok	759,2	281,7	689,5	351,4
egyéb városok	905,8	515,1	990,3	430,6
nagyközségek	115,3	69,9	128,8	56,4
községek	604,5	350,2	660,2	294,5
Összesen:	3 233,5	1416,7	3 329,0	1321,2

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés az önkormányzatok 2024. III. negyedévi KGR-K11 adatai alapján

Tehát 2024. III. negyedév végén a költségvetési bevételek a maradvány igénybevételével együtt fedezetet nyújtottak a költségvetési kiadásokra a települési önkormányzatok egésze és az egyes csoportok esetében is. Mint azt már korábban is bemutattuk, az önkormányzatok legjelentősebb bevételi forrása, az iparűzési adó a III. negyedév végéig csaknem teljes egészében befolyik az önkormányzatokhoz, a III. negyedévi negatív egyenleg az önkormányzat pénzügyi gazdálkodásának súlyos kockázatát jelezné.

Bevételek beszédésének számottevő elmaradása vagy a kiadások jelentős túlteljesítése kockázatot jelenthet az önkormányzatok fizetőképességére. Ebben az esetben előfordulhat, hogy az önkormányzat nem tudja végrehajtani beruházásait, felújításait, a közfeladatellátás biztosításához likviditási célú hitelre lehet szüksége.

1.2. Az önkormányzat megtakarításainak állománya

Az elemzés során bemutatásra kerülő paraméter:

- Az önkormányzat megtakarításainak állománya (=lekötött betétek állománya összesen + hosszú lejáratú értékpapírok állománya összesen + rövid lejáratú értékpapírok állománya összesen).

Az önkormányzatok a gazdálkodásuk során az ideiglenesen keletkező, azonnal fel nem használt pénzügyi forrásaikat, megtakarításaikat lekötött betétbe helyezhetik, illetve befektetésekbe, hosszú és rövid lejáratú, értékpapírokba fektethetik. A megtakarítások, befektetések során ügyelni kell arra, hogy a közfeladatok ellátásához, a kiadások finanszírozásához a szükséges pénzeszközt (likviditás) biztosítani kell.

Ideiglenesen keletkező önkormányzati megtakarítás lehet például az iparűzési adó bevétel azonnal fel nem használt összege, továbbá az előfinanszírozásként rendelkezésre bocsátott pályázati forrás még fel nem használt része is lehet betétlekötés forrása.

Az önkormányzatok megtakarítása kamatbevételt, hozamot eredményezhet, amely kedvező hatással lehet a pénzügyi helyzetre.

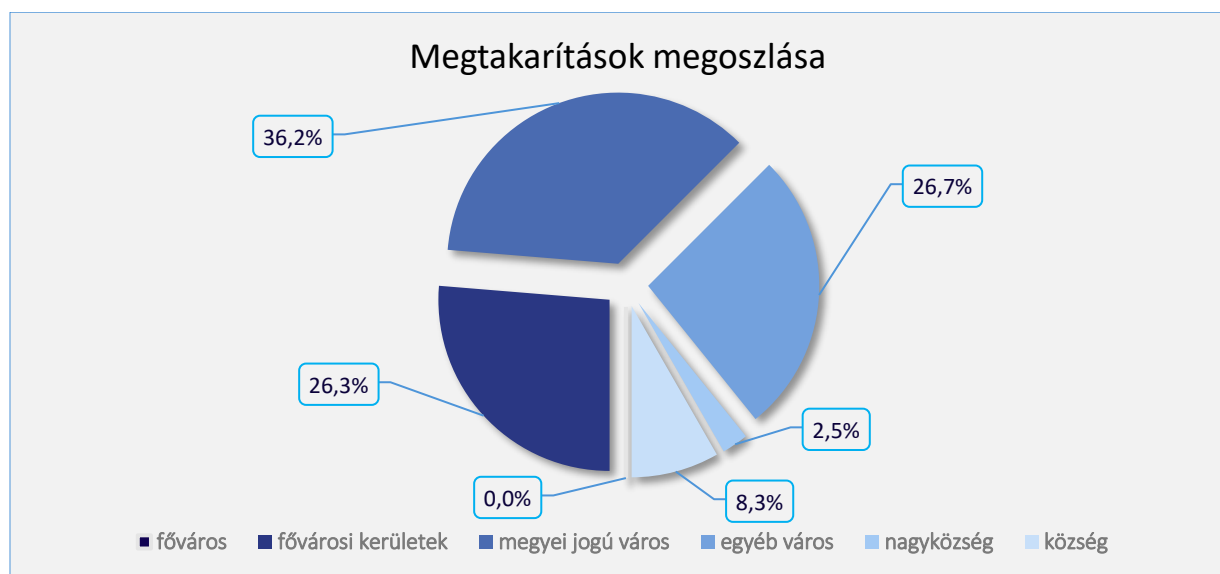
Az önkormányzatok a befektetéseikkel nem veszélyeztethetik vagyonukat, a közfeladatellátáshoz szükséges forrás nem kockáztatható, azaz biztonságos befektetési formákat kell választaniuk.

Az önkormányzatoknak célszerű pénzügyi eszközeik tekintetében befektetési politikát készíteniük, amelyben előre rögzítik a megtakarítási, befektetési célokat és alapelveket. Célszerű továbbá olyan kontrollok kiépítése és működtetése, amelyek megfelelően és kellő biztonsággal támogatják a pénzügyi megtakarításokról, befektetésekről való döntést.

A megtakarítások állományának mérséklődését mindenképpen vizsgálni és elemezni kell, mert annak csökkenése hosszú távon az önkormányzat likviditási problémáit is jelezheti. Az okok között szerepelhet a kieső bevételek pótlásának elmaradása, a kiadások ugrásszerű megnövekedése, az át nem gondolt költelekezés, vagy akár fedezet nélküli kötelezettségek vállalása is.

A települési önkormányzatok megtakarításainak (573,3 Mrd Ft) megoszlását (%) 2024. szeptember 30-án az alábbi ábra szemlélteti:

2. ábra

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés az önkormányzatok 2024. III. negyedévi KGR-K11 adatai alapján

Az önkormányzati megtakarítások meghatározó része a megyei jogú városokban realizálódott (36,2%). Hasonló arányú megtakarítással rendelkeznek a fővárosi kerületek (26,3%) és az egyéb városok (26,7%). A megtakarítások kisebb hányada keletkezett a községeknél (8,3%), illetve a nagyközségeknél (2,5%). A főváros nem rendelkezett sem bankbetétben elhelyezett, sem értékpapírba fektetett megtakarítással.

Az önkormányzatok csoportonkénti és összesített megtakarítását 2024. szeptember 30-án az alábbi táblázat mutatja:

2. táblázat

Megnevezés	Lekötött bankbetétek állománya, Mrd Ft	Hosszú lejáratú értékpapírok állománya, Mrd Ft	Rövid lejáratú értékpapírok állománya, Mrd Ft	Összesen, Mrd Ft
főváros	0	0	0	0
fővárosi kerületek	150,8	0	0,1	150,9
megyei jogú városok	151,9	5,4	50,2	207,5
egyéb városok	138	5,1	9,9	153
nagyközségek	13,5	0,3	0,3	14,1
községek	40,6	3,1	4,1	47,8
Összesen:	494,8	13,9	64,6	573,3

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés az önkormányzatok 2024. III. negyedévi KGR-K11 adatai alapján

Az önkormányzatok megtakarítása 2024. szeptember 30-án 573,3 Mrd Ft volt, melynek 86,3%-át bankbetétben helyezték el, 2,4%-át hosszú lejáratú értékpapírba, 11,3%-át rövid lejáratú értékpapírba fektették az önkormányzatok.

Az adatok alapján az önkormányzatok ideiglenesen szabad pénzeszközeik nagyrészt lekötött bankbetétben helyezték el. Azon önkormányzatszervezetek esetében, amelyek rendelkeztek értékpapír befektetésekkel, a rövid lejáratú értékpapírok irányába tolódott el az arány. A bankbetétek, valamint rövid lejáratú értékpapírok után alacsonyabb kamat és hozam várható, de a kedvezőbb mobilizálhatóság miatt – ellentétben a hosszú lejáratú értékpapírokkal – szükség esetén könnyebben igénybe lehet őket venni. A hosszú lejáratú értékpapírok éven túli lekötésűek, azonban magasabb hozamot adnak.

1.3. Az önkormányzat pénzkészlete

Elemzés során bemutatásra kerülő paraméter:

- Az önkormányzat pénzkészlete (= az önkormányzat bankszámláin és pénztáraiban található pénzkészlet állománya összesen).

Az önkormányzat pénzkészletét a házi pénztárában/pénztáraiban és a bankszámláján/bankszámláin lévő pénzmennyiség alkotja. A pénzeszközök közé tartoznak a készpénzek, az elektronikus pénzek, a csekkek és a lekötött betétek. Jelen elemzésben a lekötött betéteket a megtakarítások között mutatjuk be.

A Számv. tv., valamint az Áhsz. előírja az önkormányzatok részére a pénzkezelési szabályzat elkészítését, aminek ki kell terjedni valamennyi pénzeszköz kezelésére.

A helyi önkormányzatok pénzforgalmuk jelentős részét bankszámlákon keresztül intézik, azonban bizonyos gazdasági tranzakciók esetében a készpénzes teljesítés sem szűnt meg teljesen. A pénzeszközök leglikvidebb csoportjai:

- Készpénzállomány: az önkormányzat házipénztárában lévő készpénzállomány, amely lehet hazai fizetőeszközben (forintpénztárban) és/vagy külföldi fizetőeszközben (valutapénztárban) lévő készpénzállomány.
- Bankszámlapénz: a hitelintézeteknél vagy a Kincstárnál vezetett betétszámlán tartósan le nem kötött pénzeszközök, amelyek lehetnek hazai fizetőeszközben (forint betétszámlák) és/vagy külföldi fizetőeszközben (deviza betétszámlák) lévő pénzeszközök.¹

Az önkormányzat fizetési számláját választása alapján egy belföldi hitelintézetnél vagy a Kincstárnál vezetheti. Az önkormányzatoknak az Ávr. előírásainak megfelelően a Kincstárnál elkülönített számlákat kell vezetni a helyi önkormányzatok döntése vagy jogszabály alapján meghatározott célú pénzeszközök elkülönítésére (európai uniós vagy más nemzetközi forrásból finanszírozott támogatási programokhoz pl.: TOP; TOP Plusz pályázatok Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Szociális Alap finanszírozásával) vagy más lebonyolítási, fejezeti elszámolási, technikai feladatokhoz (pl.: helyi adók és települési adók befizetésére adónemenkénti külön adóbeszedési alszámla, bírság beszedési alszámla, talajterhelési díj befizetési/beszedési alszámla stb.), illetve finanszírozási kiadások és bevételek (pl.: szabad pénzeszközök betétként történő elhelyezése és visszavonása) teljesítéséhez.

A költségvetési gazdálkodással és a pénzellátással kapcsolatos minden pénzforgalmat a fizetési számlán – ideértve a fizetési számla alszámláit is – kell lebonyolítani.

A pénztár esetében fontos a készpénzkezelés személyi-, tárgyi és biztonsági feltételeit biztosítani. Többek között a tárgyi feltételeknél szükséges szabályozni a pénztárakat, azok elhelyezkedését, személyi feltételeknél a kapcsolódó munkaköröket, a hatás- és felelősségi köröket, valamint a biztonsági előírásokat. A jogszabályban előírt számítási módszer szerint a napi készpénzállomány záró állományának maximális értéke ötszázezer forint lehet. Amennyiben egy önkormányzat több pénztárral is rendelkezik, úgy azok együttes napi záróállományára kell értelmezni a jogszabályban meghatározott maximális értéket.²

¹ Forrás: Csepreginé Gallasz Andrea, Török Tamás Pál: Számviteli alapismeretek

² Forrás: ÁSZ Pénzügyi Akadémia: A készpénzkezelés, készpénzforgalom lebonyolítása, nyilvántartása

A pénzeszközök alakulását a következő táblázat szemlélteti:

3. táblázat

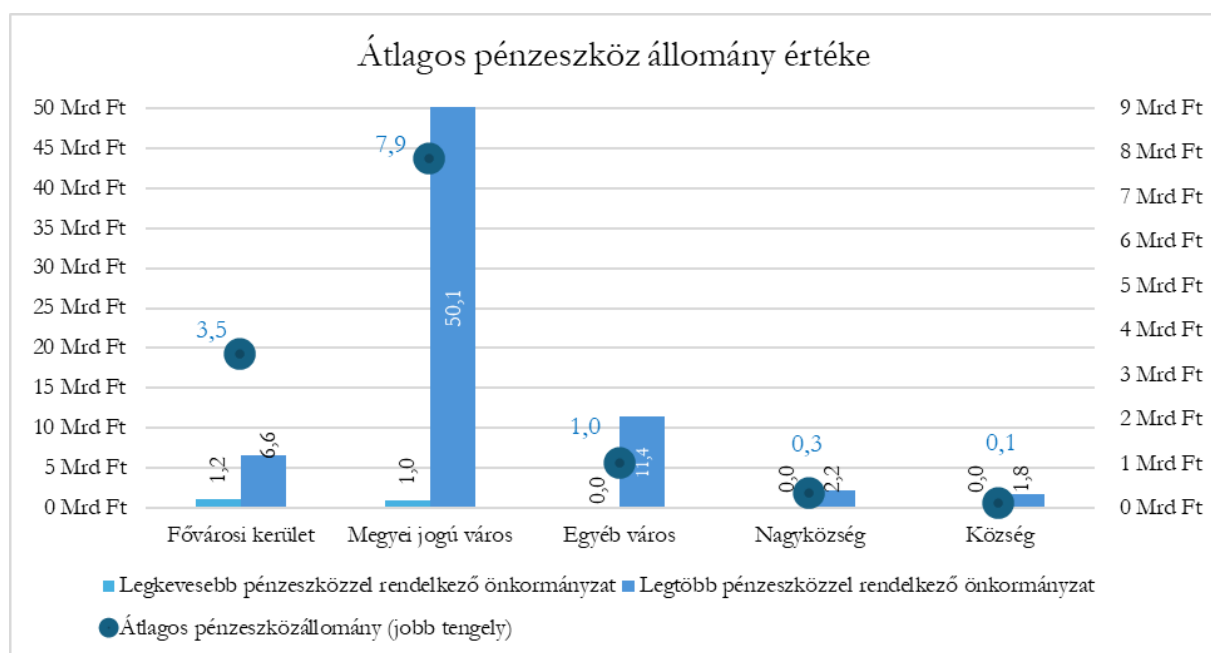
	Főváros	Fővárosi kerületek	Megyei jogú városok	Egyéb városok	Nagyközségek	Községek	Összesen
Pénzeszközök (Mrd Ft)	110,1	79,8	196,3	321,0	44,4	256,4	1 008,0
Önkormányzatok száma (db)	1	23	25	322	134	2 673	3 178
Átlag (Mrd Ft/db)	110,1	3,5	7,9	1,0	0,3	0,1	0,3
Minimum (Mrd Ft)	-	1,2	1,0	0,0	0,0	0,0	-
Maximum (Mrd Ft)	-	6,6	50,1	11,4	2,2	1,8	-

Forrás: 2024. Időközi mérlegjelentés – III. negyedévi adatok alapján Ász szerkesztés

Az átlag pénzeszközállomány mutató számítása során információt kapunk arról, hogy az egyes csoportokon belül egy településre átlagosan mennyi pénzeszköz jut. A legmagasabb átlagos pénzeszköz állománnyal a főváros után a megyei jogú városok rendelkeznek. Az átlagos pénzkészlet (95 917 732 Ft) a községeknél volt a legalacsonyabb 2024. szeptember 30-án.

Az átlagos pénzeszköz állomány értékét szemlélteti a következő ábra:

3. ábra

Forrás: 2024. Időközi mérlegjelentés – III. negyedév adatok alapján Ász szerkesztés

Az átlagos pénzmennyiség a teljes önkormányzati szinten 0,3 Mrd Ft körül mozog, ehhez viszonyítottan átlag alatti a községek csoportja, ahol az egy településre jutó pénzmennyiség 0,1 Mrd Ft-ra tehető.

1.4. Az önkormányzatok követeléseinek állománya

Elemzés során bemutatásra kerülő paraméterek:

- Az önkormányzat követeléseinek állománya
- A lejárt követelések állománya
- A 90 napon túl lejárt követelések állománya

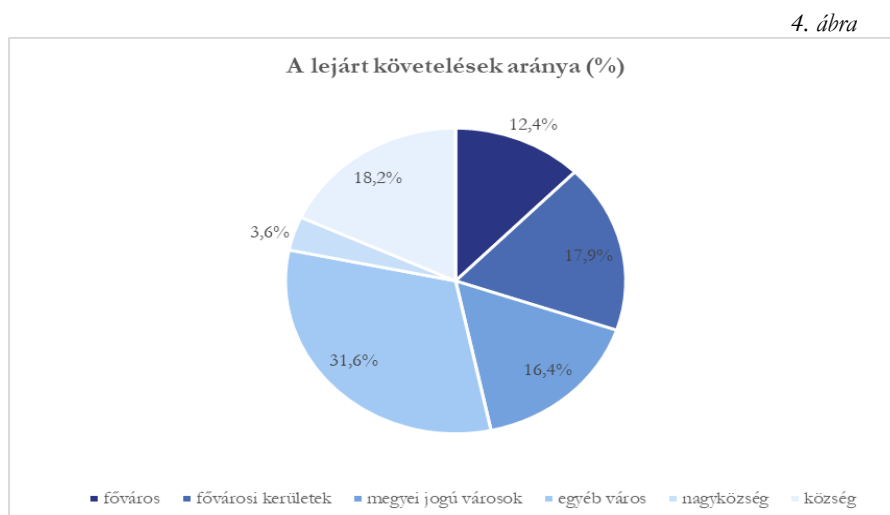
Az önkormányzati követelések azok a kintlévőségek, amelyek megfizetését várja az önkormányzat a vevőitől, adósaitól.

A követelések csoportosítása többféleképpen történhet. Az összköveteléseken belül esedékességük szerint megkülönböztethetünk költségvetési évben és költségvetési évet követően esedékes követeléseket. A követelés címzettje szerint beszélhetünk például vevőktől (pl. önkormányzati telekértékesítés kiszámlázott, a vevő által elismert, de még ki nem egyenlített összege), adósoktól (a településen működő vállalkozásnak előírt, de általa még ki nem egyenlített iparűzési adóbevétel), vagy az önkormányzat dolgozójától (pl. munkáltatói kölcsön esetében) várt kiegyenlítésről. A fizetési határidő szerint pedig határidőn belüli, illetve fizetési határidőn túli követeléseket különböztethetünk meg.

A legkedvezőbb az a helyzet, mikor az önkormányzatnak nincs lejárt követelése, mivel azokat a partnerei határidőben megfizették neki. Határidőben ki nem egyenlített, lejárt a követelés akkor, ha a teljesítés a „rendelkezésre álló határidőn belül vagy megadott határnapig nem történt meg”³ az önkormányzat részére. A határidőn túli, azaz lejárt követelések nagyságrendje a partnerek fizetési fegyelmezettségét, gazdasági helyzetét, valamint az önkormányzat behajtási gyakorlatát is minősítheti. Az önkormányzatok legjelentősebb saját bevételei a helyi adókból származnak, melyek behajtására az önkormányzatoknak intézkednie kell.

2024. szeptember 30-án a települési önkormányzatok követeléseinek (1 060,7 Mrd Ft) 12,7%-a volt lejárt követelés (135,0 Mrd Ft).

A lejárt követelések csoportonkénti arányát az alábbi ábra szemlélteti:

Forrás: Az önkormányzatok 2024. III. negyedévi időközi mérlegjelentése alapján ÁSZ-szerkesztés

3 Forrás: Kitöltési útmutató az időközi mérlegjelentés űrlapokhoz, Magyar Államkincstár 46. oldal (https://www.allamkincstar.gov.hu/pfile/file?path=/Koltsegvetes/allamhaztartasi-szamviteli-adatszolgaltatasok-kgr-k11/Idokozi_merlegjelentes/2024.-evi-idokozi-merlegjelentes/2024.-evi-idokozi-merlegjelentes-kitoltesi-utmutatoja-kozzetel-2024.04.15.&inline=true)

Az összállományon belül a legmagasabb az egyéb városoknál, míg a legalacsonyabb a nagyközségeknél a lejárt követelések összege.

A lejárt követelések állományát, illetve a lejárt követeléseken belül a 90 napon túl lejárt követelések arányát az alábbi táblázat mutatja be:

4. táblázat

Megnevezés	Lejárt követelés állománya, Mrd Ft	90 napon túl lejárt követelések/ Lejárt követelések (%)
főváros (1 db)	16,7	35,2%
fővárosi kerületek (23 db)	24,1	64,7%
megyei jogú városok (25 db)	22,2	50,6%
egyéb városok (322 db)	42,7	58,7%
nagyközségek (134 db)	4,8	66,7%
községek (2673 db)	24,5	68,8%

Forrás: Az önkormányzatok 2024. III. negyedévi időközi mérlegjelentése alapján ASZ-szerkesztés

Minél régebbi egy lejárt követelés, annál nehezebb a beszedése, behajtása. Ennek következtében minél magasabb a 90 napon túl lejárt követelés és a lejárt követelés hányadosa, annál kedvezőtlenebb a helyzet, mivel azt mutatja, hogy az önkormányzat kintlévőségei jelentős része már több mint 90 napja lejárt és annak beszedésére az önkormányzat nem intézkedett, vagy - például a partner anyagi helyzete miatt - az intézkedése sikertelen volt. Ebben a tekintetben az községek vannak a legkedvezőtlenebb, míg a főváros önkormányzata van a legkedvezőbb helyzetben.

A lejárt követelések számított szélső- és átlagértékeit az alábbi táblázat mutatja be:

5. táblázat

Megnevezése	Lejárt követelés legalacsonyabb összege (Millió Ft)	Lejárt követelés legmagasabb összege (Millió Ft)	Átlag (Millió Ft) (Lejárt követelés/ db-szám)
főváros (1 db)	nem értelmezhető	nem értelmezhető	16 694,3
fővárosi kerületek (23 db)	0,4	4 448,1	1 049,3
megyei jogú városok (25 db)	91,2	2 346,4	887,4
egyéb városok (322 db)	0,0	2 356,4	132,5
nagyközségek (134 db)	0,0	362,7	36,1
községek (2673 db)	0,0	1 119,9	9,2

Forrás: Az önkormányzatok 2024. III. negyedévi időközi mérlegjelentése alapján ASZ-szerkesztés

A Fővárosi Önkormányzat lejárt követeléseinek állománya a legmagasabb a települési önkormányzatok között. Átlagértéket tekintve a fővárosi kerületi önkormányzatok esetében a legmagasabb, míg a községek esetében a legalacsonyabb a lejárt követelés számított összege. A lejárt követelések nagyságrendje általánosságban összefüggésben állhat az iparűzési adó nagyságrendjével, hiszen az önkormányzati követelések jelentős részét jellemzően az adókövetelések teszik ki. A csoportátlagot meghaladó lejárt követelés kedvezőtlen az önkormányzatra nézve.

1.5. Az önkormányzat hiteleinek, kölcsöneinek alakulása

Elemzés során bemutatásra kerülő paraméterek:

- A hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök állománya
- A rövid lejáratú hitelek, kölcsönök állománya
- Likviditási célú hitelek, kölcsönök állománya
- Eladósodottsági mutató (hosszú lejáratú hitelek + rövid lejáratú hitelek + likviditási célú hitelek / mérlegfőösszeg)

A finanszírozási bevételek egyik csoportját jelentik a hitelek, kölcsönök. A hitelek, kölcsönök likviditási hiány finanszírozására szolgálnak. Ez lehet működéshez kapcsolódó hiány, vagy éppen egy beruházáshoz, felújításhoz is szükség lehet hitel, vagy kölcsön felvételére.

A lejáratú idejük alapján megkülönböztetünk hosszú-, illetve rövid lejáratú hiteleket, kölcsönöket. A hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök közé tartoznak azok a hitelek, kölcsönök, amelyek esetében egy évnél hosszabb időtartam áll rendelkezésre a visszafizetéshez. Hosszú lejáratú hiteleket általában az önkormányzatok kötelező és önként vállalt feladatainak ellátásához szükséges befektetett eszközök bővítéséhez, elsősorban a tárgyi eszköz-állomány fejlesztéséhez, illetve a meglévő tárgyi eszközök pótlásához, cseréjéhez (beruházások, felújítások), esetleg az azokhoz szükséges önerő biztosításához veszik fel, amikor a beruházást, felújítást az önkormányzat megtakarításai nem fedezik.

Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök azok, melyeknek a futamideje az egy évet nem haladja meg, ugyanakkor visszafizetésük nem történik meg a naptári éven belül. Ilyen hiteleket akkor vesznek igénybe az önkormányzatok, ha pl. egy kisebb összegű beruházást, felújítást szeretnének megvalósítani, aminek forrása a helyi adóbevétel, de annak beérkezéséig az önkormányzat a beruházást, felújítást el akarja végezni. Vagy ha egy esetleges lekötött betét felbontásával nagyobb összegű lenne a kamat-veszteség, mint a rövid lejáratú hitel visszafizetéséhez kapcsolódó hitelkamat összege.

A likvid hiteleket (folyószámlahitelek) az átmenetileg fellépő finanszírozási problémák esetén vesznek igénybe az önkormányzatok. Ezek a hitelek a jelenben keletkező kiadásokat fedezik (munkabérek, dologi kiadások stb.), amelyek forrása a később befolyó bevétel (pl. adóbevétel, vagy állami támogatás). A hitel lényegében a később képződő bevételek elköltését teszi lehetővé, azt előlegezi meg. Ezzel tudják a költségvetésben megtervezett működési hiányt finanszírozni, amelyet viszont év végéig vissza is kell fizetni.

„A hitelek törlesztési forrása lehet az önkormányzatok saját bevételeihez tartozó adóbevétel, vagy a megvalósított beruházás működtetéséből származó bevétel. Európai uniós támogatásból vagy társfinanszírozás keretében megvalósuló beruházásoknál a törlesztés forrása a jellemzően utófinanszírozás formájában nyújtott támogatás összege.”⁴

Az állam kontrollt gyakorol az önkormányzatok hitel, kölcsönfelvétele felett, ugyanis a hitelek, kölcsönök felvételét kormányzati engedélyhez köti. A szabályozás alól csak néhány, a jogalkotó által fontosnak tartott hitelcél jelent kivételt, melyeknél nem szükséges a kormányzat hozzájárulása a hitel, kölcsön felvételéhez. Ilyenek például az Európai Unió, vagy más nemzetközi szervezettől

⁴ https://www.google.com/url?sa=t&source=web&crct=j&opi=89978449&url=https://prosperitas.uni-bge.hu/wp-content/prosperitas-upload/a-bankszfera-szerepe-es-erdekeltsege-a-helyi-onkormanyzati-kincstari-rendszerek-kialakitasaban-es-mukodteteseben-200.pdf&ved=2ahUKEwjtp6Hkr--JAxVxhv0HHRhZN80QFnoECB8QAQ&usq=AOvVaw2aG8gQ2QML_JV7pgPZUkgr

megnyert pályázat önrészához felvett hitelek, a különböző önkormányzati kategóriák esetén eltérő összegű (fővárosi önkormányzat és megyei jogú városok esetében a 100 millió, községek, nagyközségek, városok esetében az adott évi saját bevétel 20%-át, de legfeljebb 10 millió forintot el nem érő) fejlesztési célú hitelek, valamint a likviditási hitelek. Működési célra az önkormányzat csak likvid hitelt vehet fel.

A hitelek, kölcsönök állományát (Mrd Ft) a csoportok esetében a következő táblázat tartalmazza:

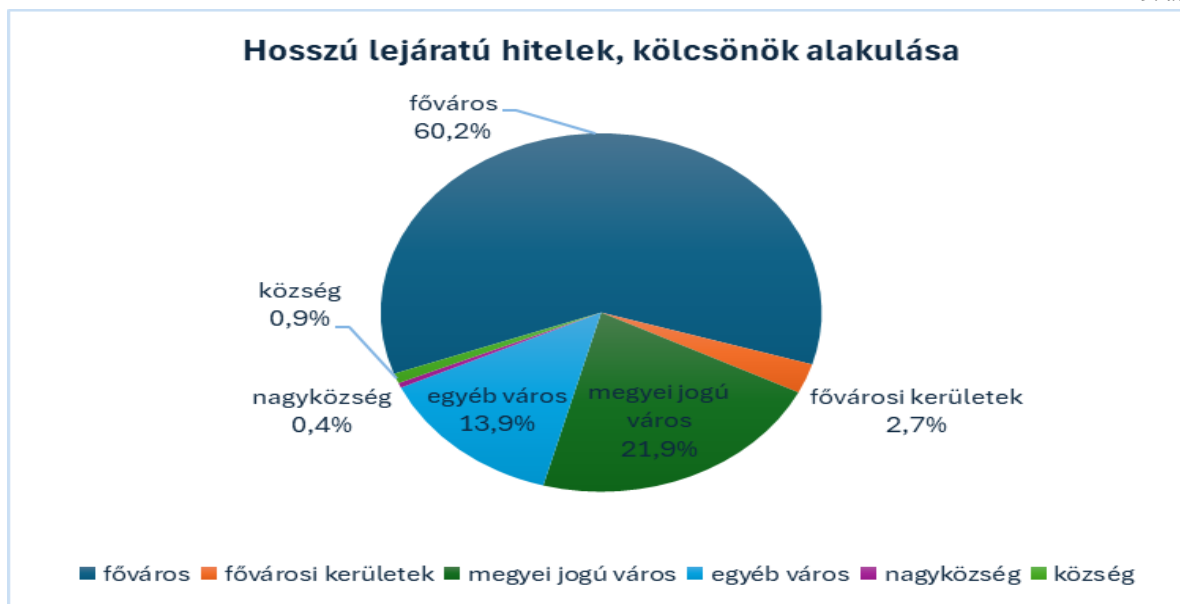
6. táblázat

	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök állománya összesen	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök állománya összesen	Likviditási célú hitelek, kölcsönök állománya összesen	Hitelek, kölcsönök állománya összesen
Főváros (1 db)	149,5	-	2,1	151,6
Fővárosi kerületek (23 db)	6,7	-	-	6,7
Megyei jogú városok (25 db)	54,3	-	-	54,3
Egyéb városok (322 db)	34,5	0,0	1,1	35,6
Nagyközségek (134db)	1,1	0,0	0,1	1,2
Községek (2673 db)	2,2	0,5	0,9	3,6
Összesen (3178)	248,3	0,5	4,2	253,0

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés az önkormányzatok III. negyedéves KGR-K11 adatai alapján

A táblázat alapján látható, hogy míg hosszú lejáratú hitel valamennyi településtípusban (települési csoportban) előfordult, addig a rövid lejáratú hitelek jóval kisebb összegben a községeknél keletkeztek, az egyéb városok és nagyközségek esetében a rövid lejáratú hitelek összege együttesen az 1,0 Mrd Ft-ot sem érte el. A fővárosi önkormányzat jelentős, az összes likviditási célú hitel, kölcsön 50,0%-ával rendelkezett. Ez a fajta, naptári éven belül visszafizetendő hitel a fővárosi kerületeknél és a megyei jogú városoknál nem is fordult elő.

Az alábbi ábra mutatja, hogy az összes hosszú lejáratú hitel állomány jelentős hányada is a fővárosi önkormányzatnál található. A hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök település-csoportonkénti megoszlását (%) szemlélteti a következő ábra:

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés az önkormányzatok 2024. III. negyedéves KGR-K11 adatai alapján

Az eladósodottsági mutató a finanszírozási szerkezetet elemzi. Az összes hitel (hitelek, kölcsönök együttes állománya) értékét vizsgálja az összes forráson belül. Értéke akkor tekinthető kedvezőnek, ha minél alacsonyabb, illetve több időszak összehasonlításában az érték csökkenő tendenciát mutat. Valamennyi települési önkormányzat adatát tekintve ez az érték 1,6%, ami azt jelenti, hogy az önkormányzatok összes vagyonának mindössze 1,6%-át teszik ki hitel és kölcsöntartozások, ami kedvezőnek mondható. A 3178 önkormányzat közül 319 (az önkormányzatok mintegy 10%-a) rendelkezik valamilyen hitellel, kölcsönrel. Az eladósodottsági mutató 0,01% és 10,74% között szóródik, 150 önkormányzatnak 1,0% alatt van az eladósodottsági mutatója. Az eladósodottsági mutató 15 önkormányzat – köztük a Fővárosi Önkormányzat és egy megyei jogú város – esetében meghaladja az 5%-ot, ami a fizetőképesség szempontjából kockázatot jelezhet.

Az eladósodottsági mutató településtípusonkénti megoszlását, illetve az egyes sávokba tartozó önkormányzatok számát a következő táblázat tartalmazza:

7. táblázat

	főváros	fővárosi kerületek	megyei jogú városok	egyéb városok	nagyközségek	községek	összesen
0,00%		18	8	197	114	2522	2859
0,01%- 0,99%		1	8	49	14	78	150
1,00%- 4,99%		4	8	70	5	67	154
5,00%- 9,99%	1		1	6	1	5	14
10,00% felett						1	1

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés az önkormányzatok 2024. III. negyedévi KGR-K11 adatai alapján

1.6. A határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek alakulása

Elemzés során bemutatásra kerülő paraméterek:

- Kötelezettségek
- A határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek
- 90 napon túl lejárt kötelezettségek
- A határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek aránya
- A 90 napon túl lejárt kötelezettségek aránya a határidőben ki nem egyenlített kötelezettségekhez képest

A kötelezettségek olyan tartozások, amelyek esetében a partner teljesítette a szerződésben vállaltakat, az önkormányzat elismerte a partner teljesítését, a számlát befogadta, de ki még nem fizette azt. A kötelezettségek kapcsolódhatnak például áruszállításhoz, szolgáltatásnyújtáshoz, pénznyújtáshoz (hitel, kölcsön), állami költségvetést megillető tartozásokhoz (adó, illeték, járulék), munkavállalókkal szembeni tartozásokhoz. Az áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból származó kötelezettségeket szállítói tartozásnak nevezzük.

Határidőben ki nem egyenlített, lejárt a kötelezettség, tartozás akkor, ha a pénzügyi teljesítés „a rendelkezésre álló határidőn belül vagy megadott hatánapig nem történt meg”⁵ az önkormányzat részéről. Ennek oka általában az önkormányzat pénzügyi, likviditási problémáiban keresendő.

A határidőben ki nem egyenlített, lejárt kötelezettségeket csoportosíthatjuk a meg nem fizetett időtartam alapján, így például 30 napon belüli, 31 és 60 nap közötti, 61 és 90 nap közötti, 91 és 365 nap közötti és éven túli lejárt szállítói tartozásokat különböztethetünk meg. Továbbá csoportosíthatjuk a határidőben ki nem egyenlített, lejárt kötelezettségeket bizonyos mérlegsorokból kiemelve, a tartalmuk alapján is, így személyi juttatásokra, a munkaadókat terhelő járulékokra és szociális hozzájárulási adóra, a dologi kiadásokra, az ellátottak pénzbeli juttatásaira, a beruházásokra, felújításokra vonatkozó lejárt kötelezettségekről, illetve a hosszú lejáratú hitelekből, kölcsönökből, likviditási célú és rövid lejáratú hitelekből, kölcsönökből, külföldről származó hitelekből, kölcsönökből és egyéb kötelezettségekből származó lejárt kötelezettségekről beszélhetünk.

Az önkormányzatoknak naptári negyedévente be kell számolniuk az eszközeik és a forrásaik évközi alakulásáról. Ennek a tájékoztatásnak része a lejárt kötelezettségeikről való beszámolás is. Továbbá számot kell adniuk a lejárt kötelezettségek egy szűkebb köréről, a 90 napon túl lejárt tételek összegéről, valamint a faktorált szállítói tartozásairól is.

A szállítói faktoring likviditássegítő eszköz, melynek lényege, hogy a faktorcég megvásárolja az önkormányzat - faktoring konstrukcióba bevont - szállítótól, partnereitől azoknak az önkormányzattal szembeni követeléseit, az önkormányzat pedig bizonyos türelmi időn (például 180 nap) belül a faktorcégnek fizeti meg az ellenértéket. Ezáltal az önkormányzat fizetési haladékhoz jut, így fizetőképessége, likviditása javul, a faktorcég pedig késedelmi kamatot számolhat fel az ügyletért. Ugyanakkor kockázatforrást is jelent az önkormányzatok számára a szállítói faktoring, hiszen az önkormányzatok ezáltal is növelik a tartozásaikat, de ezúttal a faktorcég felé, valamint időben csak későbbre tolják a kifizetést.

⁵ Kitöltési útmutató az időközi mérlegjelentés űrlapokhoz, Magyar Államkincstár 46. oldal

(https://www.allamkincstar.gov.hu/pfile/file?path=/Koltsegvetes/allamhaztartasi-szamviteli-adatszolgaltatasok-kgr-k11/Idokozi_merlegjelentes/2024.-evi-idokozi-merlegjelentes/2024.-evi-idokozi-merlegjelentes-kitoltesi-utmutatoja-kozzetel-2024.04.15.&inline=true)

Szállítói faktoring nem volt 2024. szeptember 30-án az önkormányzatoknál.

Amennyiben az önkormányzat rendelkezik határidőben ki nem egyenlített kötelezettségállománnyal, az fizetési nehézséget mutat, és kockázatot jelent az önkormányzat gazdálkodására, a közfeladatok ellátására, az eladósodására. Továbbá a lejárt tartozás az adósságrendezési eljárás elindításának veszélyét is rejtheti, mivel adósságrendezési eljárást kezdeményezhet a helyi önkormányzat hitelezője, illetve 2024-ben – az 1996. évi XXV. törvény alapján –, az a helyi önkormányzat, akinek a lejárt tartozásának összege az előző évi zárszámadási rendelet szerinti kiadási főösszeg 1%-a, de legalább

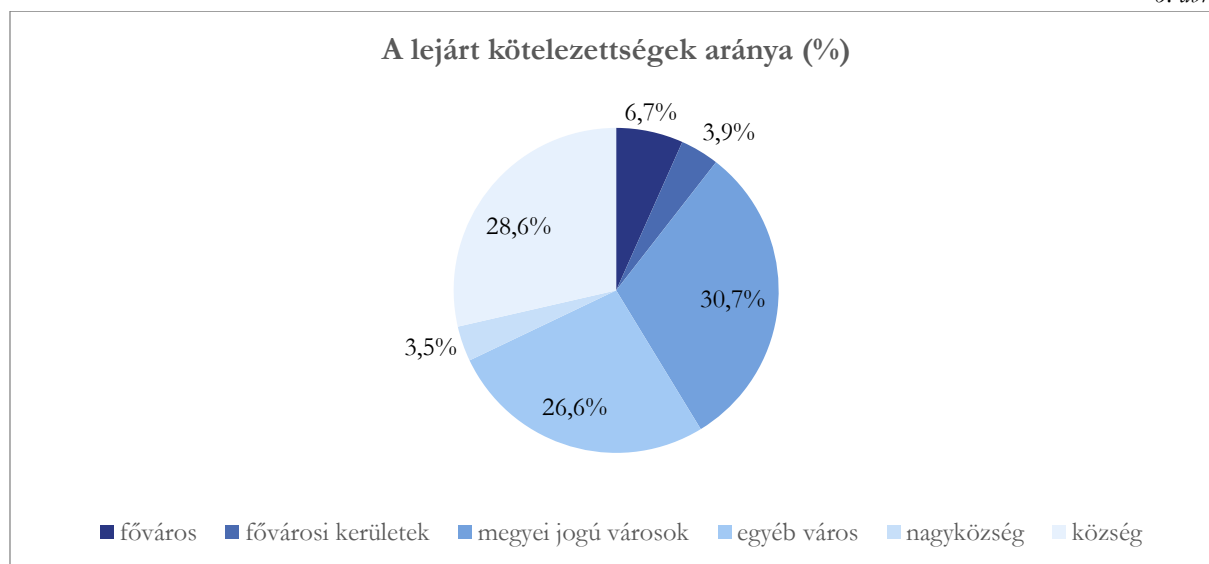
- a) a 2000 fő és az alatti település esetén 1 millió forint,
- b) a 2001–5000 fő közötti település esetében 3 millió forint,
- c) az 5001–10000 fő közötti település esetében 5 millió forint,
- d) a 10.000 fő feletti település esetén 10 millió forint,
- e) a megyei jogú város, fővárosi kerület és a fővárosi önkormányzat esetében 50 millió forint.

A pénztartozás miatt – a késedelembe eséstől számítva – késedelmi kamat fizetési kötelezettség terhe is sújthatja az önkormányzatokat, melynek törlesztése is gazdálkodási gondokat, finanszírozási zavarokat eredményezhet náluk, és a pénzügyi rendezés lehetőségét még inkább kétségessé teszi.

A legkedvezőbb az a helyzet, mikor az önkormányzatnak nincs lejárt tartozása a partnerei felé, mivel azokat határidőben tudta teljesíteni. Minél magasabb a határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek összege, az annál kedvezőtlenebb az önkormányzatra nézve.

2024. szeptember 30-án a települési önkormányzatok kötelezettségeinek (667,2 Mrd Ft) 5,4%-a volt határidőben ki nem egyenlített, azaz lejárt kötelezettség (36,3 Mrd Ft). A lejárt kötelezettségek csoportonkénti arányát az alábbi ábra mutatja be:

6. ábra

Forrás: Az önkormányzatok 2024. III. negyedévi időközi mérlegjelentése alapján ÁSZ-szerkesztés

Az összállományon belül a legmagasabb a megyei jogú városoknál, míg a legalacsonyabb a nagyközségekben a határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek összege.

A határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek állományát, illetve az egyes mutatók értékét csoportonként az alábbi táblázat mutatja be:

8. táblázat

Megnevezése	Határidőben ki nem egyenlített kötelezettség, Mrd Ft	Határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek/Mérleg főösszeg (%)	90 napon túl lejárt kötelezettségek/ Határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek (%)
főváros (1 db)	2,4	0,1	0,6
fővárosi kerületek (23 db)	1,4	0,1	19,7
megyei jogú városok (25 db)	11,2	0,3	68,2
egyéb városok (322 db)	9,7	0,2	46,2
nagyközségek (134 db)	1,3	0,2	54,7
községek (2673 db)	10,4	0,4	57,6

Forrás: Az önkormányzatok 2024. III. negyedévi időközi mérlegjelentése alapján ASZ-szerkesztés

A határidőben ki nem egyenlített kötelezettség/mérlegfőösszeg arányszám azt mutatja meg, hogy az önkormányzati vagyonhoz képest mekkora a ki nem fizetett, határidőn túli tartozás. Ennél a mutatónál az alacsonyabb százalékos összeg a kedvező az önkormányzatra nézve. Ebben a tekintetben a főváros és a fővárosi kerületek helyzete a legkedvezőbb, mivel a vagyonukhoz képest arányaiban náluk a legkevesebb a határidőben ki nem fizetett tartozás. Ellenben a községek vagyonához képest a legkedvezőtlenebb a lejárt tartozás aránya.

A 90 napon túl lejárt kötelezettség/ Határidőben ki nem egyenlített kötelezettség mutató magas százalékos összege az önkormányzati gazdálkodás súlyos helyzetére figyelmeztet, mivel azt mutatja, hogy a lejárt tartozásait már több mint 3 hónapja nem egyenlíti ki az önkormányzat. Ezen mutatószám alapján a főváros, illetve a fővárosi kerületek vannak a legkedvezőbb, míg a megyei jogú városok a legkedvezőtlenebb helyzetben. Amennyiben van az önkormányzatnak lejárt, ki nem fizetett tartozása és 0% ez a mutató, az azt mutatja, hogy a ki nem fizetett tartozásai 90 napon belüliek.

A települési önkormányzatok határidőben ki nem egyenlített kötelezettségei szélső- és átlagértékeit az alábbi táblázat mutatja be.

9. táblázat

Megnevezés	Lejárt kötelezettségek legmagasabb összege (Millió Ft)	Átlag (Millió Ft) (Lejárt kötelezettség/ db-szám)
főváros (1 db)	2 421,3	2 421,3
fővárosi kerületek (23 db)	405,4	60,8
megyei jogú városok (25 db)	3 507,2	446,2
egyéb városok (322 db)	1 413,9	30,0
nagyközségek (134 db)	107,0	9,5
községek (2673 db)	300,3	3,9

Forrás: Az önkormányzatok 2024. III. negyedévi időközi mérlegjelentése alapján ASZ-szerkesztés

A lejárt kötelezettség átlagértéke a Fővárosi Önkormányzat után a megyei jogú városok esetében a legmagasabb. A költségvetési főösszeg a települési önkormányzatok közül jellemzően a községeknél a legalacsonyabb, ennek következtében a községeknél a legalacsonyabb a határidőben ki nem egyenlített kötelezettség átlagának értéke is. A Fővárosi Önkormányzat lejárt kötelezettségeinek értéke a harmadik legkedvezőtlenebb az országban, mivel a fővárosi önkormányzatot ebben a tekintetben két megyei jogú város is megelőzi. Az egyes önkormányzat típusokra kiszámított átlagot meghaladó lejárt kötelezettség állománya kedvezőtlen az önkormányzatra nézve.

1.7. Az önkormányzat vagyonának változása a 2024. évben

Az önkormányzat **feladatainak és céljainak ellátását szolgáló vagyon** körébe tartoznak különösen az önkormányzat tulajdonában (résztulajdonában) lévő ingatlanok, közművek és azok létesítményei, immateriális javak, ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok, a gépek, berendezések, felszerelések, járművek (ezekhez kapcsolódó befejezetlen beruházások, felújítások értékei, adott előlegei), amelyek a vagyon jelentős részét képezik. További önkormányzati vagyonelem a készletek, követelések (szállítási, szolgáltatási szerződésekből eredő, pénzürtékben kifejezett fizetési igények), pénzeszközök (készpénz és bankszámlapénz), tagsági jogot megtestesítő gazdasági társasági részesedések (többségi tulajdonos, résztulajdonos), hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, adott kölcsönök, valamint az önkormányzat koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközei, továbbá egyéb sajátos elszámolások, valamint aktív időbeli elhatárolások.

Az önkormányzatok **vagyonát** ilyen részletezettséggel **minden évben az éves beszámolás keretében, a december 31-i állapotnak megfelelően** a számviteli törvény és egyéb államháztartást szabályozó jogszabályok alapján **be kell mutatniuk**, leltárral alá kell támasztaniuk. A jogszabályok alapján ezeket az adatokat nyilvánossá kell tenni (honlapjaikon, Nemzeti Jogszabálytárban), és adatot kell szolgáltatni a Magyar Államkincstár felé, a nemzeti vagyon kimutatás céljából. Ugyanakkor az önkormányzati vagyon évközi alakulásáról negyedévenként az időközi mérlegjelentés készítési kötelezettség keretében is adatot kell szolgáltatni az önkormányzatoknak, amely adatszolgáltatás képezi jelen elemzés alapját is. Az időközi mérlegjelentés a tárgyév nyitó állományát, a negyedévenkénti (halmozott) forgalmat és a tárgyidőszak napjára vonatkozó záró állományt tartalmazza.

Az önkormányzatok mérlegfőösszegének változását az alábbi táblázat mutatja be.

10. táblázat

Megnevezés	Adatok (Mrd Ft)	átlag Mrd Ft / önkormányzat	legkisebb érték millió Ft	legnagyobb érték Mrd Ft
A mérlegfőösszeg 2024. január 1-én	16 652,6	5,2	35,6	2 755,9
A mérlegfőösszeg 2024. szeptember 30-án	16 924,5	5,3	50,6	2 893,8
Befektetett eszközök 2024. szeptember 30-án	14 211,3	4,4	29,2	2 587,2
Tárgyi eszközök 2024. szeptember 30-án	13 235,2	4,1	27,9	2 206,3
Immateriális javak 2024. szeptember 30-án	14,3	0,004	0,0	0,964

Forrás: Az időközi mérlegjelentés adatai alapján ÁSZ saját szerkesztés

Az önkormányzatok **vagyona 2024. január 1-jétől 2024. szeptember 30-ig 1,6%-kal növekedett**. A legnagyobb vagyonnal a Fővárosi Önkormányzat rendelkezett, a legkisebb értékű vagyon pedig a községeknél volt.

Az alábbi táblázat a vagyon és néhány vagyonelem alakulását mutatja be csoportonként:

11. táblázat

Megnevezés	A mérlegfőösszeg 2024. január 1-én	A mérlegfőösszeg 2024. szeptember 30-án	Befektetett eszközök 2024. szeptember 30-án	Immateriális javak 2024. szeptember 30-án	Tárgyi eszközök 2024. szeptember 30-án
főváros, 2024. III. negyedév végén Mrd Ft	2755,9	2893,8	2587,2	1,0	2206,3
fővárosi kerületek (23 db) 2024. III. negyedév végén Mrd Ft	2185,2	2208,4	1784,5	2,1	1746,0
átlag Mrd Ft / önkormányzat	95,0	96,0	77,6	0,1	75,9
legkisebb érték millió Ft	32,9	32,2	22,6	0,0	22,2
legnagyobb érték Mrd Ft	233,5	234,5	216,4	0,4	216,0
megyei jogú város (25 db) 2024. III. negyedév végén Mrd Ft	3834,5	3920,3	3231,1	4,2	2985,1
átlag Mrd Ft / önkormányzat	153,4	156,8	129,2	0,2	119,4
legkisebb érték millió Ft	30,2	30,2	27,1	0,0	26,6
legnagyobb érték Mrd Ft	576,8	594,4	410,0	0,5	373,3
egyébb város (322 db) 2024. III. negyedév végén Mrd Ft	4397,3	4414,2	3655,8	4,1	3463,6
átlag Mrd Ft / önkormányzat	13,7	13,7	11,4	0,0	10,8
legkisebb érték millió Ft	1,0	1,4	0,9	0,0	0,9
legnagyobb érték Mrd Ft	79,2	87,6	65,2	0,2	61,3
nagyközség (134 db) 2024. III. negyedév végén Mrd Ft	560,0	558,1	471,0	0,3	446,8
átlag Mrd Ft / önkormányzat	4,2	4,2	3,5	0,0	3,3
legkisebb érték millió Ft	1,0	1,0	0,8	0,0	0,8
legnagyobb érték Mrd Ft	18,8	19,5	16,6	0,0	16,6
község (2673 db) 2024. III. negyedév végén Mrd Ft	2919,7	2929,6	2481,6	2,6	2387,4
átlag Mrd Ft / önkormányzat	1,1	1,1	0,9	0,0	0,9
legkisebb érték millió Ft	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
legnagyobb érték Mrd Ft	11,1	12,3	9,3	0,2	9,2

Forrás: Az időközi mérlegjelentés adatai alapján ÁSZ saját szerkesztés

Az önkormányzati vagyon legnagyobb hányadát, 84,0%-ot tették ki a befektetett eszközök, azon belül 93,1%-os arányt képviseltek a tárgyi eszközök. Az immateriális javak kimutatás szerinti értéke nem jelentős nagyságrendű, azonban az önkormányzatok működéséhez indokolt ezen beszerzések, vagyonelemek léte. E két vagyonelem legfontosabb összetevőit, valamint azok főbb változásának jogcímeit az alábbi táblázat mutatja be.

12. táblázat

Befektetett eszközök	befektetett eszközök tartalma	Növekedés jogcímei	Csökkenés jogcímei
immateriális javak , olyan nem anyagi eszközök, amelyek értékkel rendelkeznek, de fizikai formában „kézzel foghatóan” nem jelennek meg	<ul style="list-style-type: none"> - ingatlanhoz nem kapcsolódó vagyoni értékű jogok (pl.: a bérleti jog, a használati jog, a szellemi termékek felhasználási joga, a licenck, továbbá a koncessziós jog), - szellemi termékek (pl.: szabadalom, védjegy, szoftvertermékek, műszaki tervek), - üzleti-, vagy cégérték (más cégben való részesedés vásárlásakor a vételár és a vásárolt cég eszközértékének különbözete, amennyivel többet ér a cég egésze az összetevők értékénél). ----- immateriális javakra adott előlegek. 	<ul style="list-style-type: none"> vásárlás, saját előállítás, térítés nélküli átvétel, követelés fejében átvétel, 	<ul style="list-style-type: none"> értékesítés, apportba adás, térítés nélküli átadás,
tárgyi eszközök , rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett anyagi eszközök, amelyek tartósan – közvetlenül vagy közvetett módon – szolgálják az önkormányzat tevékenységét	<ul style="list-style-type: none"> - földterület, telek, erdő, ültetvény, épület, egyéb építmény, ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok, - műszaki berendezés, gép, jármű, üzemi és üzleti felszerelés, egyéb berendezés, - tenyészállatok, - a tárgyi eszközök beszerzésére (a beruházásokra, felújításokra) adott előlegek. 	<ul style="list-style-type: none"> fellelt leltári többlet, ajándék-, hagyaték jogcímen átvétel, 	<ul style="list-style-type: none"> selejtezés, leltárhány miatti csökkenés,

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés

A települési önkormányzatok vagyona (mérlegfőösszeg) csoportok szerinti megoszlását – a 2024. szeptember 30-án fennálló helyzetre – az alábbi ábra mutatja:

7. ábra

Forrás: Az időközji mérlegjelentés adatai alapján ÁSZ saját szerkesztés

Az önkormányzat vagyont **más megközelítésben** a nemzeti vagyonról szóló törvény rendelkezései szerint **törzsvagyon vagy üzleti vagyon szerint kell csoportosítani**, amely besorolás meghatározza egyidejűleg a vagyonváltozás lehetőségét és egyéb jogszabályban vagy helyi rendelkezésekben előírt feltételeit is. Az önkormányzati vagyon ilyen részletezésben történő kimutatása csak az évvégi beszámolóval egyidejűleg történik meg. A nyilvánosság felé az önkormányzatok éves zárszámadási rendeleteikben mutatják be a vagyonukat, azok változását. Az önkormányzat esetében is elvárás – mivel vagyonuk a nemzeti vagyon része –, hogy a vagyonnal felelős módon gazdálkodjanak, azt hatékonyan és költségtakarékosan működtessék. E célok megvalósítása céljából néhány fontos szabályt az alábbi táblázatban mutatunk be.

13. táblázat

Megnevezés	A vagyonelemek célja, küldetése	Vagyonelem lehet	Vagyonváltozás fő szabálya
Törzsvagyon - forgalomképtelen	Közvetlenül szolgálja a kötelező önkormányzati feladatok ellátását,	a helyi közutak és műtárgyaik, csapadékvíz elvezetés rendszerek és műtárgyaik,	nem adható el, korlátozott körben (jogszabályokban előírtak szerint) terhelhető, továbbá dologi jog (vezetékjog kivételével) vagy osztott tulajdon nem létesíthető rajtuk,
	vagy a közhatalom gyakorlását,	közterek, közparkok, köztéri műalkotások, köztemetők	közfeladat ellátásának biztosítása érdekében megvalósuló tulajdonátadás esetén (jogszabály, vagy képviselő-testületi döntés alapján), az eszközöket a koncesszióba, vagyonkezelésbe átadott eszközök között továbbra is nyilván kell tartani.
Törzsvagyon - korlátozottan forgalomképes	vagy lakosság közös szükségletei kielégítését.	és még, amit a képviselő testület annak nyilvánít.	
	Közvetlenül szolgálja a kötelező önkormányzati feladatok ellátását,	az önkormányzat tulajdonában álló lakások, helyiségek, közmű,	Az önkormányzat vagyongazdálkodási rendelete szerint hasznosítható (használatban adás, bérbeadás),
	vagy a közhatalom gyakorlását,	az intézmények közfeladat ellátását szolgáló épületei,	eladható (ha a feladatellátáshoz, működéshez már nem szükséges, vagy funkcióját már nem tudja betölteni vagyonelem).
	vagy lakosság közös szükségletei kielégítését.	védett természeti területek,	
		többségi önkormányzati tulajdonú, közszolgáltatási tevékenységet ellátó gazdálkodó szervezetekben fennálló részesedések.	

Megnevezés	A vagyonelemek célja, küldetése	Vagyonelem lehet	Vagyonváltozás fő szabálya
Üzleti vagyon	önként vállalt feladatok ellátása, a vagyon növelése érdekében vállalkozási tevékenység végzése, amely a kötelező feladatainak ellátását nem veszélyeztetheti.	minden egyéb vagyonelem, amelyek nem tartoznak az önkormányzat törzsvagyonába (az ide sorolt tárgyi eszközök mellett készletek, pénzkészlet, értékpapírok stb.)	Az önkormányzat vagyongazdálkodási rendelete szerint eladhatók, megterhelhetőek, biztosítéku adhatóak, ingatlanok esetében rajtuk osztott tulajdon is létesíthető, az önkormányzat csak olyan gazdálkodó szervezetben vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét.

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés

Az önkormányzati vagyon védelme érdekében törvényben vagy a helyi önkormányzat rendeletében **meghatározott értékhatár** – melyet a mindenkor évi költségvetési törvény tartalmaz, 2024. évben bruttó 25,0 millió Ft – **feletti vagyon tulajdonjogát átruházni csak versenyeztetés útján**, az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő részére, **a szolgáltatás és ellenszolgáltatás értékarányosságával lehet**, kivéve, ha törvény kivételt tesz. A vagyon aktuális forgalmi értékének meghatározása érdekében értékbecslő szakértő közreműködését célszerű igénybe venni, a versenyeztetési eljárás rendjét önkormányzati rendeletben kell szabályozni.

1.8. Az önkormányzatnál folyamatban lévő beruházások, felújítások

Az elemzés során bemutatásra kerülő paraméterek az önkormányzatokra és az önkormányzati költségvetési szervekre:

- A folyamatban lévő beruházások, felújítások tervezett összes bekerülési értéke
- A folyamatban lévő beruházások, felújítások uniós forrásai
- A folyamatban lévő beruházások, felújítások hazai forrása
- A folyamatban lévő beruházások, felújítások készütsége (forrásfelhasználás hányada)

Az önkormányzatok vagyonának megőrzését, állagának védelmét, a vagyonnal való felelős gazdálkodást szolgálják a beruházások és felújítások, amelyek az önkormányzatok felhalmozási célú kiadásai közé tartoznak. Ezeket a kiadásokat az éves költségvetésben beruházásként, felújításként kell megtervezni. Az önkormányzatok kötelező és önként vállalt feladatainak megfelelő színvonalon történő ellátását szolgáló beruházások tipikusan valamely ingatlan vásárlása, építése, vagy tárgyi eszközök, más, tartósan használt eszközök (például gépjárművek, számítógépek) beszerzése, illetve gazdasági társasági részesedés megszerzése, vagy növelése során kifizetett vételárat jelentik. A felújítások valamely tartósan használt ingatlan vagy ingó eszköz felújítása során felmerült kiadásokat takarják (például épületek, utak, járdák, vízhálózat felújítása).

A beruházások, felújítások korrigált összes költségébe tartozik az eszköz (ingatlan, ingó tárgyi eszköz) beszerzése, előállítása során a használatba vételig kifizetett költség időközi változtatásokkal korrigált értéke.

Beruházások, felújítások forrását az önkormányzat biztosíthatja saját költségvetéséből (például helyi adóból származó bevételeiből, vagy hitelfelvételből), állami támogatásból, vagy uniós pályázatból.

A beruházások, felújítások készütsége (a forrásfelhasználás hányada) a kiegyenlített számlák összegének a korrigált tervezett összköltséghez viszonyított arányát mutatja. Megmutatja, hogy a folyamatban lévő beruházásoknak mennyi lesz még a későbbiekben a forrásszüksége.

Az önkormányzat költségvetési szerveinek (óvoda, szociális otthon, kultúrház) beruházásai, felújításai saját forrását a fenntartó önkormányzat támogatása jelenti. Ilyen beruházások, felújítások lehetnek az óvoda, vagy szociális otthon épületének felújítása, energetikai korszerűsítése, vagy a számítástechnikai eszközök beszerzése.

A települési önkormányzatok közül 2024. szeptember 30-i állapot szerint 2034 önkormányzatnak vagy intézményének volt folyamatban beruházása, felújítása. Ezen beruházások, felújítások összes tervezett bekerülési értéke közel 1300 Mrd Ft volt. A beruházásokat, felújításokat 47,3%-ban uniós forrásból, 33,8%-ban hazai forrásból (állami támogatás), valamint 18,9%-ban saját forrásból valósítják meg az önkormányzatok.

Az önkormányzatok és költségvetési szerveik /intézményeik/ 2024. szeptember 30-án folyamatban lévő beruházásainak, felújításainak összes tervezett bekerülési értéke és az ehhez kapcsolódó források a különböző településtípusok esetében (Mrd Ft).

14. táblázat

	tervezett összes bekerülési érték	uniós forrás	hazai forrás	saját forrás
Főváros	23,9	2,2	0,4	21,3
Fővárosi kerületek	84,8	1,4	7,8	75,6
Megyei jogú városok	332,1	24,6	268,2	39,3
Egyéb városok	458,0	277,6	113,1	67,3
Nagyközségek	56,6	43,6	5,0	8,0
Községek	331,4	259,5	40,8	31,1
Összesen	1 286,8	608,9	435,3	242,6

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés az önkormányzatok adatszolgáltatása alapján

A tervezett összes bekerülési érték átlaga a – főváros kivételével – a megyei jogú városok esetében volt a legmagasabb (13,3 Mrd Ft), míg a legalacsonyabb (0,1 Mrd Ft) a községek esetében volt köszönhetően annak, hogy országos adatokat tekintve a 20 legmagasabb tervezett bekerülési értékű beruházással, felújítással rendelkező önkormányzat között nyolc megyei jogú városi önkormányzat van.

1.9. A gazdasági társaságok feletti tulajdonosi joggyakorlásból eredő kötelezettségek

Az elemzés során bemutatásra kerülő paraméterek:

- Az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaságok száma
- Az önkormányzat közvetlen többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok száma, ebből
 - A 2023. évben veszteséges gazdasági társaságok száma
 - A tőkepótlási kötelezettséggel érintett gazdasági társaságok száma
 - A tőkepótlási kötelezettség összege
- 10000 fő lakosságszám feletti települések esetében
 - Az önkormányzat közvetlen és közvetett többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok száma
 - Az önkormányzat közvetlen és közvetett tulajdonában álló gazdasági társaságok:
 - befektetett eszközeinek állománya
 - követeléseinek állománya (az önkormányzat felé fennálló követelések nélkül)
 - faktorált követelései (az önkormányzat felé fennálló követelések nélkül)
 - kötelezettségeinek állománya (az önkormányzat felé fennálló kötelezettségek nélkül)
 - a faktorszerződéshez kapcsolódóan 2024. évben felhasznált keretösszeggel együtt (az önkormányzat felé fennálló követelések nélkül)

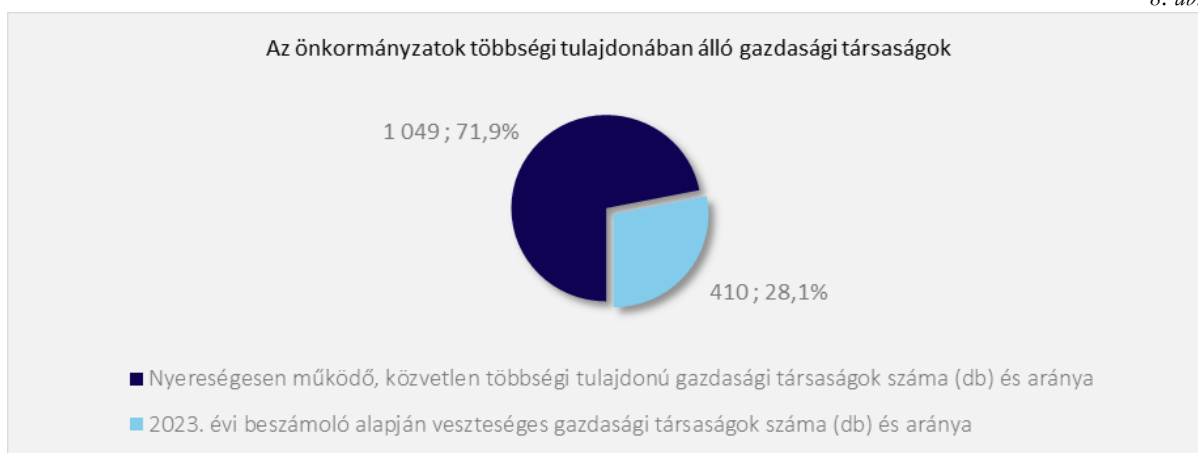
Az önkormányzat a képviselő-testület döntése alapján hozhat létre gazdasági társaságot, vagy vásárolhat részesedést gazdasági társaságban. Az önkormányzat **többségi tulajdonában lévő** gazdasági társaságok, valamint ezen társaságok által alapított **gazdasági társaságok jellemzően közfeladatok ellátásában vesznek részt**, szolgáltatásaik, az előállított javaik érintik a lakosság jólétét. A működésükhöz közpénzből finanszírozott forrásokat is felhasználnak. Ezért **fokozott felelősségvállalást igényel az önkormányzattól**, hogy a társaságok hatékony, fenntartható és eredményes működésének követelménye megvalósuljon. Feladataik ellátása során önkormányzati tulajdonban lévő eszközök üzemeltetését végzik, használói, illetve vagyonkezelői a nemzeti vagyon körébe tartozó vagyontárgyaknak, **működésük eredményessége befolyásolja az önkormányzat gazdasági helyzetét**. A gazdasági társaságok eladósodása, a veszteséges gazdálkodás okozta vagyonvesztése miatt a tulajdonos tőkepótlásra kényszerülhet, amely forrásokat vonhat el az önkormányzat közfeladataitól, ez kockázatot jelent a tulajdonos önkormányzat gazdálkodására is.

Ezért fontos, hogy a többségi tulajdonos önkormányzat képviselő-testülete megfelelően és rendszeresen gyakorolja a tulajdonosi jogait, kötelezettségeit. A 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságnál köteles az önkormányzat rendszeresen ellenőrizni a társaságok szabályszerű gazdálkodását, a közfeladat ellátását, így **kiemelt figyelmet kell fordítania többek között a feladatellátás-, a számviteli beszámolók szabályszerűségére**, az éves társasági beszámolók elfogadására, a leltározási feladatok megvalósulására, valamint a társaságok felügyelő bizottságainak szabályszerű működésére.

A jogszabály szerint **többségi befolyás** az olyan kapcsolat, amelynek révén a befolyással rendelkező egy jogi személyben a szavazatok több mint ötven százalékával – közvetlenül vagy a jogi személyben szavazati joggal rendelkező más jogi személy (köztes vállalkozás) szavazati jogán keresztül – rendelkezik.

Az önkormányzatok többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok száma (2024. szeptember 30-án) 1459 db volt, amelynek 28,1%-a (410 gazdasági társaság) veszteségesen működött a 2023. évi beszámoló alapján. A megoszlást az alábbi ábra szemlélteti:

8. ábra

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés az önkormányzatok adatszolgáltatása alapján

65 gazdasági társaság esetében (a veszteséges gazdasági társaságok 15,9%-ánál) állt fenn a tulajdonos önkormányzatnak tőkepótlási kötelezettsége 2024. szeptember 30-án, amelynek összege 4,5 Mrd Ft volt. Tőkepótlási kötelezettséget a második veszteséges év beszámolójának elfogadását követő három hónapon belül teljesíteni kell.

A veszteséges gazdasági társaság részére az önkormányzat a társasági szerződésben (létesítő okiratban) foglaltak alapján, mint tulajdonos teljesíthet a veszteség rendezésére tulajdonosi pótbefizetést, de keletkezhet kötelező tőkepótlási kötelezettsége is, vagy dönthet tőketartalékba helyezendő tőkejuttatásról. A tőkejuttatás előre meghatározott feladatok megvalósítására, vagy veszteséges tevékenységek finanszírozására fordítható. Tartósan (két éven túl is) veszteséges gazdálkodás esetén, a tulajdonosoknak a pótbefizetések és tőkejuttatáson **túl további intézkedési kötelezettsége is van**, ellenőrizni a gazdálkodást, esetleg átalakulást kezdeményezni.

A **10000 főnél nagyobb lakosságszámú, adatszolgáltatásban részt vett 168 települési önkormányzatnak** 2024. szeptember 30-án 794 közvetlen és közvetett többségi tulajdonú gazdasági társasága volt.

A **10000 fő lakosság szám feletti települések esetében** az önkormányzatok közvetlen és közvetett tulajdonában álló gazdasági társaságok néhány mutatóját a következő táblázat tartalmazza:

15. táblázat

Megnevezés	2024. III. negyedév végén (Mrd Ft)	átlag (Mrd Ft / érintett települések száma)	legkisebb érték (Ft/Mrd Ft)	legnagyobb érték (Mrd Ft)
Befektetett eszközeinek állománya	1 972,9 Mrd Ft	12,7 Mrd Ft	7 102 Ft	1 220,5 Mrd Ft
Követeléseinek állománya (az önkormányzat felé fennálló követelések nélkül)	179,2 Mrd Ft	1,1 Mrd Ft	15.841 Ft	64,4 Mrd Ft
Faktorált követelése (az önkormányzat felé fennálló követelések nélkül)	23,1 Mrd Ft	11,5 Mrd Ft	3.869.480 Ft	23,1 Mrd Ft
Kötelezettségeinek állománya (az önkormányzat felé fennálló kötelezettségek nélkül)	560,5Mrd Ft	3,7 Mrd Ft	7.479 Ft	211,5 Mrd Ft
A faktorszerződéshez kapcsolódóan 2024. évben felhasznált keretösszeg (az önkormányzat felé fennálló követelések nélkül)	4,0 Mrd Ft	4,0 Mrd Ft	4,0 Mrd Ft	4,0 Mrd Ft

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés

A gazdasági társaságok **befektetett eszközeinek állománya** tartalmaz minden olyan eszközt, amelynek az a rendeltetése, hogy **a társaság tevékenységét, a működést tartósan, legalább egy éven túl szolgálja, mint pl.:** az immateriális javak, a tárgyi eszközök, vagy egyéb társasági részesedése.

A követelések állománya származhat **különböző szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből eredő fizetési igényekből.** Ez esetben a társaság már leszállította a terméket, vagy elvégezte a szolgáltatást, azonban a megrendelő még nem fizetett. Követelés keletkezhet még a munkavállalói tartozás, a visszatérítendő adó, az igényelt, de még nem teljesített támogatás miatt is.

A faktorálás, vagy más néven követelésvásárlás, egy olyan ügylet, aminek részeként a társaság eladja egy pénzügyi szolgáltatónak a még ki nem egyenlített, de a jövőben befolyó számlakövetelését, aki ezt az összeget előre kifizeti neki. Ezáltal gyorsabban juthat hozzá a követeléséhez. Előnye, **hogy stabilizálja a társaság likviditását,** a kintlévőségek miatt nem alakulnak ki nehézségek a likviditás fenntartásában.

A kötelezettségek állománya tartalmazza **a jogszabályi előírásokból** (állami költségvetést megillető tartozások), **a teljesített szerződésekből** (szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb – kölcsön, hitel – szerződésekből) **eredő,** vagy előlegként átvett pénzeszközhöz kapcsolódó, **a társaság által elismert tartozásokat.** A kötelezettség állomány eladósodást eredményezhet, amely azért veszélyes, mert az idegen források (pl.: hitelek, szállító tartozások) fizetésének elmaradása esetén fizetési (likviditási) nehézségek alakulhatnak ki.

- Hosszú lejáratú kötelezettség az egy évnél hosszabb lejáratra kapott kölcsön és hitel lehet, de ki kell kimutatni a pénzügyi lízingbe vett, beruházásként elszámolt eszköz miatti kötelezettséget is.
- Rövid lejáratú kötelezettségek mindazon tartozások (pl.: kapott kölcsön, hitel, vevőktől kapott előleg, a fizetendő osztalék, részesedés), amelyek a mérleg fordulónapját (minden év december 31.) követő egy évben belül esedékesek.

A szállítói faktoring likviditás-segítő eszköz, melynek lényege, hogy a pénzügyi szolgáltató cég (faktorcég, hitelintézet) megvásárolja a faktoring konstrukcióba bevont áruszállításból, szolgáltatásnyújtásból származó szállítói kötelezettségeket, és ki is fizeti a jogosultaknak. E kötelezettségek ellenértékét egy bizonyos türelmi időn (például 180 nap) belül kell a faktorcégnek megfizetni, ezáltal a társaság fizetési haladékhoz jut, így a társaság fizetőképessége, likviditása javul. Hátránya azonban, hogy a faktorcég ezen szolgáltatásáért, az ügyletért (hogy kifizette a tartozást) kamatot számol fel. **E likviditási eszköz kockázata**, hogy a fizetendő kamat tovább növeli a kiadásokat, **további működési nehézséget okozhat**. Az adatszolgáltatást teljesítő önkormányzatoknál egy esetben volt szállítói faktoring szerződéshez kapcsolódóan felhasznált összeg, ahol a szerződés keretösszege 4,0 Mrd Ft volt.

1.10. Adósságrendezési eljárás, uniós szabálytalansági eljárás, költségvetési biztos

Elemzés során bemutatásra kerülő paraméterek:

- Az önkormányzat adósságrendezési eljárás alatt áll-e,
- uniós szabálytalansági eljárás folyamatban van-e ellene,
- költségvetési biztost kirendeltek-e hozzá.

Adósságrendezési eljárás

A helyi önkormányzatok a kellően át nem gondolt gazdálkodás következtében olyan feladatok ellátását és finanszírozását is vállalhatják, amelyek ellátásához nem áll rendelkezésükre elegendő forrás. Ez a fizetőképességük romlását, gazdálkodásuk ellehetetlenülését vonhatja maga után. A fizetési képtelenség kialakulásának többféle oka lehet, például megalapozatlan hitelfelvétel, beruházási program költségtervétől való jelentős eltérés, üzembe helyezett beruházások működési költségének növekedése, a piaci partnerek fizetési képtelensége, veszteséges vállalkozási tevékenység folytatása.

Az **adósságrendezési eljárás** célja, hogy szabályozza a helyi önkormányzatok fizetőképességének helyreállítását, ennek során a „hitelezőknek hatékony jogvédelmet biztosítson és az eljárás eredményeképpen elősegítse a helyi önkormányzatok átgondolt, felelősségteljes gazdálkodását”⁶ úgy, hogy az adósságrendezési eljárás alatt a helyi önkormányzatok a kötelező feladataikat (például óvodai ellátás, köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások, szociális szolgáltatások és ellátások) folyamatosan ellássák.

Az eljárásra kizárólagosan illetékes a helyi önkormányzat székhelye szerinti törvényszék.

Az adósságrendezési eljárást a helyi önkormányzat, vagy annak hitelezője kezdeményezheti a törvényben rögzített feltételek fennállása esetén. Ha a bíróság megállapítja, hogy a törvényi feltételek fennállnak, elrendeli az adósságrendezés megindítását és egyúttal kijelöli az önkormányzati csődbiztos személyét is. Az önkormányzati csődbiztos az adósságrendezés megindításának időpontjától figyelemmel kíséri az önkormányzat gazdálkodását, a jogszabályokban kötelezően előírt feladatainak megfelelő ellátását. Kötelezettségvállalások és kifizetések kizárólag az ő ellenjegyzésével teljesíthetőek.

A bíróság az adósságrendezés megindításáról szóló jogerős végzését a Céglözlönyben közzéteszi, a hitelezőknek pedig a helyi önkormányzattal vagy költségvetési szervével szembeni követeléseiket a végzés közzétételétől számított 75 napon belül kell az önkormányzati csődbiztosnak bejelenteniük.

A képviselő-testület által elfogadott egyezségi javaslat és reorganizációs program alapján az önkormányzati csődbiztos lefolytatja az egyezségi tárgyalásokat a hitelezőkkel. Ha az egyezségi javaslatot a hitelezők elfogadják, a megkötött egyezséget a polgármester, a jegyző és a hitelezők aláírják, és azt az önkormányzati csődbiztos ellenjegyzi. Amennyiben az egyezés a törvényi feltételeknek megfelel, a bíróság az adósságrendezési eljárást befejezetté nyilvánítja.

Amennyiben az egyezséget a hitelezők nem fogadják el, vagy a megkötött egyezés nem felel meg a törvényi előírásoknak, a bíróság elrendeli az adósságrendezésbe bevonható vagyon bírósági

⁶ 1996. évi XXV. törvény a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról 1. §

felosztását. Az önkormányzati csődbiztos meghatározza az adósságrendezésbe vonható önkormányzati vagyon körét, melyet megkísérel a legmagasabb áron értékesíteni. Ezt követően az önkormányzati csődbiztos az adósságrendezésbe vonható vagyon hitelezők részére történő felosztására javaslatot készít. Ha a bíróság ezt a vagyonfelosztási javaslatot jóváhagyja, akkor kötelezi az önkormányzati csődbiztos a vagyonfelosztás végrehajtására. A vagyonfelosztás megtörténte után a bíróság az adósságrendezési eljárást befejezetté nyilvánítja.

Az adósságrendezési eljárás befejezése után az önkormányzatokat két évig szigorú pénzügyi kontroll alatt tartják, és – a vis maior támogatás kivételével -nem vehetnek részt olyan fejlesztési pályázatokon, amelyhez önerő szükséges.

Uniós szabálytalansági eljárás

A magyar jogrend szigorúan szankcionálja a támogatások kedvezményezettjeinek az Európai Unió vagy Magyarország költségvetését sértő olyan tevékenységét, melynek során az Unió vagy Magyarország pénzügyi érdekei sérülnek, sérülhetnek. Az **uniós szabálytalansági eljárást** az irányító hatóság folytatja le, amely jellemzően különböző minisztériumok, a Nemzeti Fejlesztési Központ vagy a Miniszterelnöki Kabinetiroda lehet. A szabálytalansági eljárást például a támogatás jóváhagyott céltól eltérően felhasználása, a bejelentést mellőző műszaki változtatások, vagy a projekttől való jelentős eltérések valósíthatják meg. Az irányító hatóság a szabálytalansági eljárás során betekinthez minden olyan dokumentumba, amely a szabálytalansági gyanú megítéléséhez szükséges, helyszíni ellenőrzést végezhet, és a kedvezményezettet meghallgathatja. Szabálytalanság megállapítása esetén a jogkövetkezményt úgy kell megállapítani, hogy az a szabálytalansággal arányos legyen, azaz igazodjék a szabálytalanság súlyához. Az irányító hatóság a szabálytalanság megállapítása esetén többféle jogkövetkezményt alkalmazhat: a projekt elszámolható költségeit és a támogatást arányosan csökkentheti, a jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésére kötelezheti a kedvezményezettet, valamint további intézkedést rendelhet el, elállhat a támogatási szerződéstől, javaslatot tehet a kedvezményezettnek egyes európai uniós alapokból származó támogatások igénybevételeiből határozott időre, de legfeljebb öt évre történő kizárására, illetve az uniós jogi aktusban meghatározott egyéb jogkövetkezményt alkalmazhat.

A költségvetési biztos

A súlyos gazdasági helyzetbe került önkormányzatok gazdálkodásának nyomon követésére, pénzügyi stabilitásuk előmozdítására a Kincstár elnöke **költségvetési biztost** bízhat meg. Amennyiben az önkormányzat a jogszabályban jelzett határidőig nem teljesíti az időközi költségvetési jelentésre vonatkozó kötelezettségeit, vagy ha a 90 napon túl lejárt kötelezettségek összege meghaladja a megelőző évi költségvetési bevételeinek 30%-át, akkor a költségvetési biztos intézkedéseket tehet. Az önkormányzat 12 hónapig, illetve adósságrendezési eljárás esetén - az adósságrendezési eljárás jogerős befejezését követő - 24 hónapig köteles a költségvetési biztos intézkedéseinek tülésére. „A költségvetési biztos a helyi önkormányzat eredményes működése érdekében előzetesen véleményezi a tervezéssel, gazdálkodással, pénzügyi kihatással bíró kérdések szabályzatait, a kötelezettségvállalásra irányuló eljárásokat, a tervezéssel, gazdálkodással és beszámolóval összefüggő intézkedéseket, javaslatot tehet, ajánlást fogalmazhat meg a belső információáramlásokkal, gazdálkodási folyamatokkal, továbbá a szakmai szabályozással összefüggésben, valamint ellenjegyzi a kötelezettségvállalásokat”⁷.

⁷ Forrás: 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról, 39/A.§ (2)

2024. szeptember 30-án a fenti eljárásokban érintett önkormányzatok száma:

16. táblázat

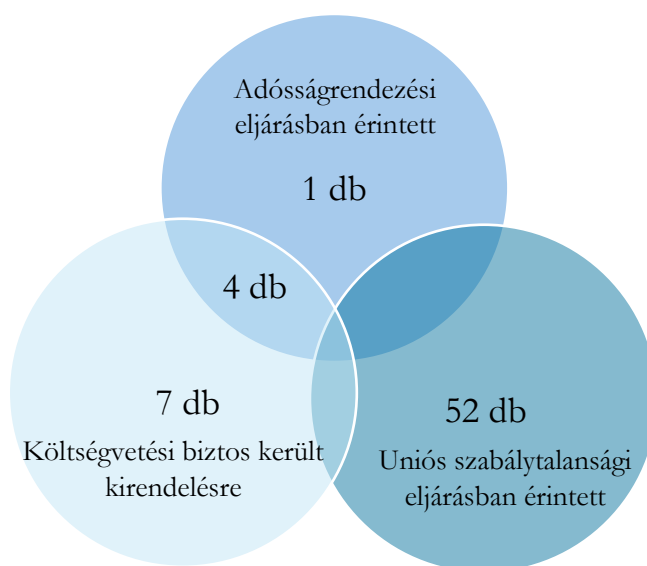
Önkormányzatokkal szembeni eljárás megnevezése	Érintett önkormányzatok száma
Adósságrendezési eljárás	5 db
Uniós szabálytalansági eljárás	52 db
Költségvetési biztos	11 db

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés az önkormányzatok adatszolgáltatása alapján

Az eljárásokban az önkormányzatok 2,0%-a volt érintett.

Az eljárásokban érintett önkormányzatok számát az alábbi diagramm szemlélteti:

9. ábra

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés

2.1. A Fővárosi Önkormányzat pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén

A Fővárosi Önkormányzat 2024. III. negyedév végéig biztosította a közfeladatok ellátását, elkerülte a fizetéseképtelenség bekövetkezését a pénzügyi gazdálkodásában fennálló jelentős kockázatok kezelésére tett intézkedéseivel. A pénzügyi helyzet 2024. évi nehézségeit tükrözi az éven belüli kötelezettségek számottevő növekedése, a folyószámlahitel állomány 2024. III. negyedév végi megjelenése, valamint a gazdasági társaságok támogatása egy részének a 2025. évre történő átütemezése is. A következő évben a Fővárosi Önkormányzat pénzügyi nehézségei tovább növekedhetnek többek között a megtakarítások hiánya, az áthúzódó kötelezettségek, az iparüzési adóbevételek költségvetési törvénytervezet szerinti 2024. évi szinten tartása, valamint a szolidaritási hozzájárulás várható emelkedése hatására. A feszített pénzügyi helyzet veszélyeztetheti a közfeladatok, közszolgáltatások megfelelő ellátását, színvonalának megőrzését.

A Fővárosi Önkormányzat és költségvetési szervei költségvetési bevételeinek teljesítése a III. negyedév végén a módosított előirányzathoz képest 78,8% (364,7 Mrd Ft), a költségvetési kiadásainak teljesítése 74,3% (348,5 Mrd Ft) volt.

A bevételek alakulását a költségvetési bevételek több mint háromnegyedét kitevő iparüzési adóbevételek 92,6%-os (280,9 Mrd Ft) teljesítése határozta meg. Az adó(előleg)fizetési határidők időpontjára (március 15., május 31., szeptember 15.) tekintettel a teljesítési szint megfelelően alakult. A működési célú támogatások (77,8%) és a működési célú átvett pénzeszközök (89,5%) az időarányos szintet meghaladóan teljesültek. A tervezettnél (34,6 Mrd Ft) lényegesen alacsonyabb szinten (28,6%) teljesültek azonban a tulajdonosi bevételek, amelyek a vagyon üzemeltetéséből, koncessziójából, valamint az osztalékból származó bevételeket is tartalmazzák.

A felhalmozási bevételeknek mindössze 4,4%-a (0,9 Mrd Ft) realizálódott a III. negyedév végéig, mivel az államháztartáson belülről származó felhalmozási célú támogatásokra tervezett 16,5 Mrd Ft-ból 0,8 Mrd Ft, a részesedések értékesítése során tervezett 3,1 Mrd Ft-ból mindösszesen 0,06 Mrd Ft teljesült.

Az előző évi költségvetési **maradványát** (5,6 Mrd Ft) a Fővárosi Önkormányzat a III. negyedév végéig teljes mértékben igénybe vette.

A költségvetési **kiadásokon** belül a működési kiadások teljesítése a III. negyedév végén 78,7%, a felhalmozási kiadások teljesítése 29,4% volt. A személyi juttatások (69,9%) és a járulékok (65,9%), valamint a dologi kiadások (72,3%) az időarányos szintnél valamivel alacsonyabban teljesültek. Az egyéb működési célú támogatások módosított előirányzata 95,2%-os túlteljesítésének hatása eredményezte a működési kiadások időarányos szintet kissé meghaladó teljesítését.

A Fővárosi Önkormányzat legjelentősebb kiadási tételét a gazdasági társaságai által végzett közszolgáltatások finanszírozása jelenti. Erre a célra a Fővárosi Önkormányzat a 2024. évi költségvetésében az egyéb működési és felhalmozási célú kiadások, valamint a dologi kiadások között összesen 235,4 Mrd Ft módosított előirányzat szerepel. Az egyéb működési célú kiadások között tervezett 198,0 Mrd Ft csaknem teljeskörűen (94,4%) felhasználásra került 2024. III.

negyedév végéig (186,9 Mrd Ft). Az időarányos szintet meghaladó teljesítés oka az volt, hogy követelésengedményezés eredményeként a Fővárosi Önkormányzat a közösségi közlekedés 2023. IV. negyedévi támogatását (50,0 Mrd Ft) is a 2024. évben fizette meg. A közösségi közlekedési feladat ellátására ezáltal a 2024. évben a III. negyedév végéig 159,9 Mrd Ft támogatást nyújtott, amely a gazdasági társaságoknak adott összes támogatás 83,3%-a volt.

Az **egyéb működési célú kiadások** meghatározó eleme a **szolidaritási hozzájárulás is, amely 2024. III. negyedévben 56,0%-os szinten (42,3 Mrd Ft) teljesült.** A Fővárosi Önkormányzat IX. havi Gazdálkodási tájékoztatója szerint további 15,1 Mrd Ft kifizetésre került, amely a negyedéves időközi jelentésben egyéb sajátos eszközoldali elszámolásként (függő követelésként) jelenik meg.

A **dologi kiadások** közül időarányosan jelentősen túlteljesült (96,6%) a kamatkiadás (12,4 Mrd Ft), amely a követelésengedményezés és a likviditási helyzet javítására igénybe vett hitelek után fizetett kamatterheket is tartalmazta.

A **beruházási kiadások** (5,1 Mrd Ft), valamint a felújítási kiadások (2,7 Mrd Ft) az időarányos szintnél lényegesen alacsonyabban, 18,2%, illetve 35,3% szinten alakultak, amely a felhalmozási bevételek elmaradása mellett visszavezethető a pénzügyi nehézségekre is.

A **pénzeszközök** állománya 110,1 Mrd Ft volt 2024. III. negyedév végén a szeptember hónapban beérkezett iparűzési adó következtében. Ebből 102,8 Mrd Ft-ot tettek ki a más szervezeteket megillető bevételek, amelynek majdnem egészét a kerületeknek 2024. októberben a forrásmegosztás keretében kiutalandó iparűzési adó jelentette.

A Fővárosi Önkormányzat **megtakarítási célú értékpapír állománnyal, lekötött bankbetéttel 2024. III. negyedév végén nem rendelkezett.**

Az éven belüli követelések állománya a **2024. év eleji állományi értékhez viszonyítva több mint háromszorosára (26,8 Mrd Ft), a 90 napon túl lejárt követelések állománya több mint kétszeresére (16,7 Mrd Ft) emelkedett,** amely a követelésbehajtási tevékenység nehézségeire utal.

2024. III. negyedév végére az **éven belül esedékes kötelezettségek állománya (26,8 Mrd Ft) az év eleji állomány több mint háromszorosára növekedett.** A **lejárt kötelezettségek állománya 2,4 Mrd Ft** volt, amely ugyan az év eleji állománynak a harmadát teszi ki, ugyanakkor az elmúlt 5 év ugyanezen időszakában fennálló, 0,3 Mrd Ft-ot meg nem haladó lejárt kötelezettség állományhoz képest jelentős növekedést mutat.

A **hitelek, kölcsönök** 151,6 Mrd Ft-ot jelentettek, ezen belül a fejlesztési hitelek állománya 149,5 Mrd Ft volt. A fizetési nehézségeket mutatja, hogy a tárgyidőszak végén a Fővárosi Önkormányzat **likviditási célú hitellel (folyószámlahittel) rendelkezett,** amelynek állománya 2,1 Mrd Ft volt.

A 2024. évi likviditási problémák kezelése érdekében a Fővárosi Közgyűlés a 301/2024. (III. 27.) számú határozatában arról döntött, hogy a folyószámlahitel keretet a 2024. április 1-e és szeptember 19-e közötti időszakra vonatkozóan a korábbi 25,0 Mrd Ft-ról 60,0 Mrd Ft-ra megemeli. A havi teljesítési adatok azt mutatják, hogy erre a likviditás biztosításához a Fővárosnak szüksége is volt, mivel augusztus végén 54,1 Mrd Ft volt a folyószámlahitelkeretből igénybe vett összeg. A döntés szerint szeptember 20-ától a folyószámlahitelkeret 30 Mrd Ft-ra csökkent. A döntésben szereplő időpont az iparűzési adóelőleg fizetés szeptember 15-i határidejéhez igazodott.

A Fővárosi Önkormányzat pénzügyi helyzetére hatással lehet a tulajdonában álló gazdasági társaságok gazdálkodási eredménye is. A 2024. szeptember 30-ára vonatkozó tanúsítványi adatszolgáltatás alapján a Fővárosi Önkormányzat **többségi tulajdonában álló 30 gazdasági társaság közül öt volt veszteséges** a 2023. évi beszámoló alapján. A Fővárosi Önkormányzatnak tőkepótlási kötelezettsége 2024. szeptember 30-án nem állt fenn.

A közvetlen és közvetett többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok nagyságrendjét jól mutatja, hogy befektetett eszközeik állománya 2024. III. negyedév végén 1220,2 Mrd Ft-ot tett ki. A hosszú lejáratú kötelezettségek állománya a tulajdonos önkormányzat felé fennálló kötelezettségek nélkül 51,6 Mrd Ft, a rövid lejáratú kötelezettségek állománya az önkormányzat felé fennálló kötelezettségek nélkül 158,8 Mrd Ft volt. **Szállítói faktoring szerződéssel egy gazdasági társaság rendelkezett, amelynél a felhasznált keretösszeg 4,0 Mrd Ft-ot tett ki.** A gazdasági társaságok a folyamatos működésük biztosítása érdekében **összesen 19,1 Mrd Ft likviditási célú hitelt vettek igénybe.** A követelések állománya a tulajdonos önkormányzat felé fennálló követelések nélkül 64,4 Mrd Ft volt. Faktorált követeléssel két gazdasági társaság rendelkezett, összesen 23,1 Mrd Ft összegben, ehhez a tulajdonos önkormányzat felé fennálló kötelezettség nem kapcsolódott.

A Fővárosi Önkormányzat **pénzügyi nehézségei a 2025. évben várhatóan tovább súlyosbodnak**, mert növekvő kötelezettség állományt görget maga előtt, kiadásai nőnek, a bevételei várhatóan nem emelkednek ehhez igazodóan, és megtakarításokkal nem rendelkezik.

A Fővárosi Önkormányzat – az előző évhez hasonlóan – a közösségi közlekedés 2024. IV. negyedévi támogatásának kifizetését a 2025. évre terhelte át. A pénzügyi helyzetet a 2025. évben nehezíteni fogja, hogy 2024. szeptember 10-étől önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdonában álló gazdasági társaság az önkormányzattal szemben fennálló követelése átruházására irányuló szerződést nem köthet a 267/2024. (IX. 10.) Korm. rendelet 2. §-a alapján. Ez azt jelentheti, hogy **a közösségi közlekedés esetében a 2025. évben várhatóan öt negyedévre vonatkozó támogatás fogja terhelni a fővárosi költségvetést.**

Az önkormányzat döntése alapján három gazdasági társaság esetében a 2024. évi feladatellátás finanszírozásának ütemezése alapján több mint 9,0 Mrd Ft támogatás kifizetésére a 2025. évben kerül sor.

A 2025. évi költségvetési törvénytervezet alapján a Fővárosi Önkormányzat **szolidaritási hozzájárulási kötelezettsége várhatóan növekedni fog, míg az iparüzési adóbevétel 2025. évi növekménye a tervezet szerint nem marad a költségvetésében, a normatív támogatások pedig várhatóan mindössze 1 %-kal emelkednek.**

A feszített pénzügyi helyzet kockázatot jelenthet **a közfeladatok, közszolgáltatások ellátásának színvonalára.** A közfeladatok, közszolgáltatások egy része esetében az ellátás alapvető követelményeit jogszabályi rendelkezés tartalmazza (pl. közétkeztetés, ivóvíz szolgáltatás, egyes szociális ellátások stb.), azonban a legnagyobb költséggel járó közösségi közlekedési feladat esetében a kötelező ellátási szintet jogszabály nem írja elő, annak tényleges tartalma a Fővárosi Önkormányzat anyagi lehetőségeitől függhet.

2.2. A fővárosi kerületek önkormányzatainak pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén

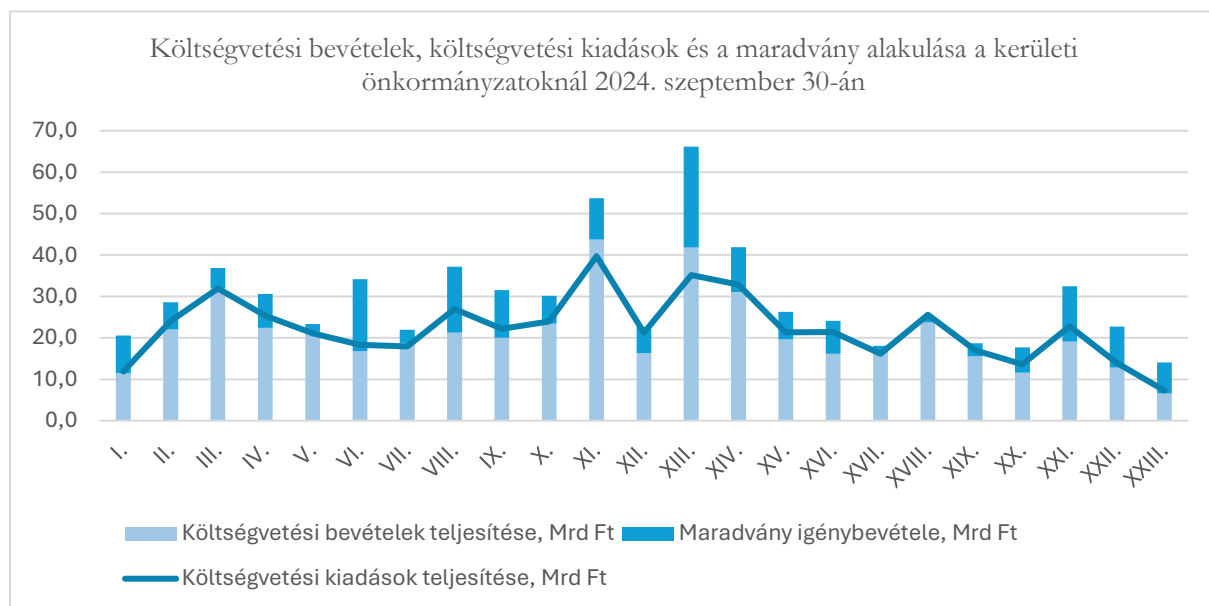
A fővárosi kerületek önkormányzatainak pénzügyi helyzete a 2024. III. negyedév végi adatok alapján összességében stabil volt. A költségvetési bevételek és az előző évi maradvány együttes összege – egy kerület kivételével – fedezetet nyújtott a költségvetési kiadásokra. A kerületi önkormányzatok nem rendelkeztek rövidlejáratú, illetve likviditási célú hitellel, megtakarításaik és pénzkészletük együttes összege meghaladta kötelezettségeik állományát.

Budapest főváros területe 23 kerületre oszlik, minden kerületnek saját képviselő-testülete, polgármestere, önkormányzata van. A 23 kerületben összesen 1 623 343 fő él, ami az ország lakosságának a 16,6%-a. A 23 kerületi önkormányzat vagyona a települési önkormányzatok összvagyonának a 13,0%-át tette ki 2024. szeptember 30-án, és összvagyonuk 1,1%-kal növekedett 2024. január 1-jéhez képest.

A 23 kerületi önkormányzatnál a költségvetési bevételek teljesülése összesen 484,0 Mrd Ft, a költségvetési kiadások teljesülése összesen 511,7 Mrd Ft volt az év első 9 hónapjában, az előző évi maradványból pedig összesen 194,2 Mrd Ft-ot vettek igénybe. Azaz a kerületi önkormányzatok költségvetési bevételeinek maradvánnyal kiegészített összege összességében fedezetet nyújtott a kerületi önkormányzatok költségvetési kiadásaira.

A fővárosi kerületi önkormányzatok költségvetési kiadásainak, költségvetési bevételeinek és maradványának alakulását az alábbi ábra szemlélteti:

10. ábra

ÁSZ saját szerkesztés az önkormányzatok 2024. III. negyedévi KGR-K11 adatai alapján

A 23 kerületi önkormányzat vonatkozásában a „**Költségvetési bevételek teljesítése a módosított előirányzathoz viszonyítva**” mutató 2024. szeptember 30-án összességében 71,2%-on teljesült, mivel összességében mind a működési bevételek, mind a felhalmozási bevételek az időarányosnál alacsonyabb értéken alakultak az év első 9 hónapjának végére. Három kerületi önkormányzat esetében kedvezőbben, míg 20 kerületi önkormányzat esetében kedvezőtlenebbul

alakult a mutató alakulása az időarányosan várhatónál (75,0%). A 20 kerületi önkormányzat közül kettő esetében a működési bevételek, négy esetében a felhalmozási bevételek, 14 esetében pedig mind a kettő bevételtípus alulteljesült. A bevételek időarányos alulteljesülését az is okozta, hogy a kerületek a szeptember 15-i iparüzési adóbevételüket a jogszabályi előírásoknak megfelelően a Fővárosi Önkormányzattól csak október elején kapták meg.

A 23 kerületi önkormányzat vonatkozásában a **„Költségvetési kiadások teljesítése a módosított előirányzathoz viszonyítva” mutató 2024. szeptember 30-án kedvezően, összességében 56,0%-on teljesült**, mivel valamennyi kerületi önkormányzat esetében alulteljesültek a mutatók az időarányoshoz képest: a működési kiadások összességében 60,4%-on, a felhalmozási kiadások pedig összességében 39,2%-on realizálódtak. Ez azt mutatja, hogy a fővárosi kerületek megfontoltan gazdálkodtak az év első háromnegyedében.

2024. szeptember 30-án a 23 kerületi önkormányzat jelentős, **majd 151 Mrd Ft összegű megtakarítással** (azaz lekötött bankbetéttel, hosszú és rövid lejáratú értékpapírral) rendelkezett, ami a települési önkormányzatok összes megtakarításának 26,3%-át tette ki. Emellett a 23 kerületi önkormányzat összesített pénzkészlete (azaz a bankszámláikon és a pénztáraikban található pénz összege) további több mint 79,8 Mrd Ft-ot tett ki.

Egyetlen kerületi önkormányzat sem rendelkezett rövid lejáratú, illetve likviditási célú hitellel, kölcsönrel 2024. szeptember 30-án. Hosszú lejáratú hitele öt kerületi önkormányzatnak volt 6,7 Mrd Ft összegben, de valamennyiük esetében a megtakarítás és a pénzkészlet együttesen fedezetet nyújtott a hitelek összegére. Az öt kerület átlagos eladósodottsági mutatója 0,3% volt.

2024. szeptember 30-án **19 kerületi önkormányzat rendelkezett lejárt kötelezettséggel, mindösszesen 1,4 Mrd Ft értékben**. Ezek közül 9 kerületi önkormányzatnak volt 90 napon túli lejárt kötelezettsége, mindösszesen 0,3 Mrd Ft összegben. A 90 napon túl lejárt kötelezettség/határidőben ki nem egyenlített kötelezettség mutató összességében csupán 19,7% volt a kerületi önkormányzatok esetében, amely a településcsoportok között – a főváros kivételével – a legkedvezőbb volt 2024. szeptember 30-án. Ez azt mutatja, hogy a kerületi önkormányzatok lejárt tartozásainak jelentős része (80,3%) 90 napon belüli, annak kifizetésére a kerületi önkormányzatok – a megtakarításuk és a pénzkészletük alapján – képesek.

2024. szeptember 30-án valamennyi kerületi önkormányzat rendelkezett **lejárt követeléssel, mindösszesen 24,1 Mrd Ft értékben**. Ez a települési önkormányzatok lejárt követelésállományának a 17,9%-a volt. 90 napon túl lejárt követeléssel 21 kerületi önkormányzat rendelkezett, mindösszesen 15,6 Mrd Ft összegben, ami a települési önkormányzatok 90 napon túl lejárt követelésállományának a 20,1%-át tette ki. A kerületi önkormányzatok lejárt követeléseinek a 64,7%-a 90 napon túl lejárt követelés volt, ami a behajtási tevékenység nehézségeire utal.

A kerületi önkormányzatoknál 2024. szeptember 30-án folyamatban lévő beruházások, felújítások tervezett összköltsége 81,6 Mrd Ft volt, ami összhangban van azzal, hogy a kerületi önkormányzatok felhalmozási kiadásainak teljesítése 74,0 Mrd Ft volt ugyanebben az időpontban. A kerületi önkormányzatoknál folyamatban lévő beruházások, felújítások tervezett összköltsége a települési önkormányzatok között 6,6%-os arányt képvisel. A folyamatban lévő kerületi beruházások, felújítások túlnyomórészt saját forrásból valósulnak meg.

A kerületi önkormányzati költségvetési szerveknél folyamatban lévő beruházások, felújítások tervezett összköltsége 3,2 Mrd Ft volt 2024. szeptember 30-án, ami a települési önkormányzatok között 11,6%-os arányt képviselt. A kerületi önkormányzati költségvetési szerveknél a folyamatban lévő beruházások, felújítások túlnyomórészt saját forrásból valósulnak meg.

A kerületi önkormányzatok többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok száma 2024. szeptember 30-án 99 db volt, melyek közül a 2023. évi beszámoló alapján 25 db volt veszteséges. Tőkepótlásra összesen 0,2 Mrd Ft összegben került sor, ami forrást vont el a kerületi önkormányzatok működésétől.

Egyetlen kerületi önkormányzat sem volt érintett adósságrendezési eljárásban, uniós szabálytalansági eljárásban és nem volt kirendelt költségvetési biztos egyiküknél sem 2024. szeptember 30-án.

2.3. A megyei jogú városok önkormányzatainak pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén

A megyei jogú városok önkormányzatainak pénzügyi helyzete a 2024. III. negyedév végén összességében kiegyensúlyozott volt. A megyei jogú városok többsége rendelkezett megtakarítással, míg rövidlejáratú, illetve likviditási célú hitele egyiknek sem volt. Költségvetésük egyensúlyát az előző évi maradvány igénybevételével biztosították.

A 25 megyei jogú város közül 18 megyeszékhely város, 7 pedig nem megyeszékhely város. A 25 város lakosságszáma összesen 1 936 886 fő, mely az ország lakosságának 19,8%-a.

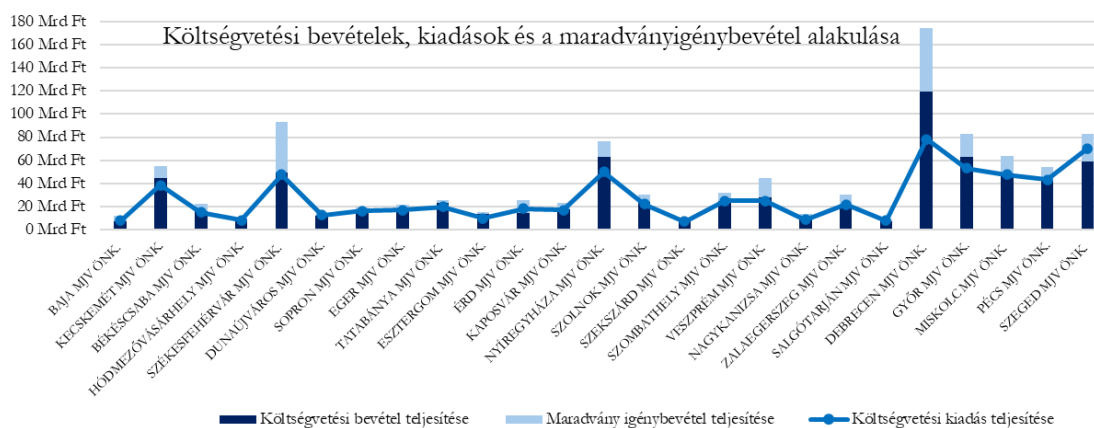
A költségvetési bevételekből a módosított előirányzat 75,3%-a (759,2 Mrd Ft) realizálódott 2024. szeptember 30-áig, mely az időirányos szint 0,3 százalékpontos túlteljesítését jelenti. A költségvetési bevételeken belül 653,3 Mrd Ft működési bevétel (85,6%), míg 105,9 Mrd Ft (43,3%) felhalmozási bevétel teljesült. Az önkormányzatokhoz 2024. szeptember 15-ig megérkeztek a helyi adóbevételek (pl.: iparűzési adó), ez eredményezte a működési bevételek az időarányos szintnél magasabb arányú realizálását.

2024. III. negyedév végéig a megyei jogú városok esetében összesen 689,5 Mrd Ft költségvetési kiadás teljesítése valósult meg, melyből 558,4 Mrd Ft (62,5%) a működési kiadásokhoz, 131,1 Mrd Ft (29,7%) a felhalmozási kiadásokhoz kapcsolódik.

A megyei jogú városok a finanszírozási bevételek között 281,7 Mrd Ft összegű pénzmaradványt realizáltak.

A költségvetési bevételek és kiadások alakulását a következő ábra szemlélteti:

11. ábra

Forrás: 2024. Időközi mérlegjelentés – III. negyedév adatok alapján Ász szerkesztés

A fenti ábra jól szemlélteti, hogy a megyei jogú városok költségvetési bevétele és pénzmaradványa együttesen fedezetet teremt a költségvetési kiadások finanszírozására, azaz a pénzügyi helyzet összességében stabilnak mondható.

A teljes megtakarítás 2024. szeptember 30-án 207,5 Mrd Ft volt, melynek 73,2%-át lekötött bankbetétben, 24,2 %-át rövid lejáratú értékpapírokban, míg 2,6%-át hosszú lejáratú értékpapírokban helyezték el az önkormányzatok.

A megyei jogú városok önkormányzatai **összesen 196,3 Mrd Ft pénzkészlettel rendelkeztek** 2024. szeptember 30-án, melynek döntő részét - 99,9%-át – az önkormányzatok különböző hitelintézeteknél vagy a Kincstárnál vezetett bankszámláin tartották és a pénzeszközök mindössze 0,1%-át teszik ki önkormányzatok házi pénztáraiban található különböző pénznemben lévő készpénzmennyiségek.

Az önkormányzatok **követelés állománya 282,5 Mrd Ft volt**, ebből 22,2 Mrd Ft értékben (7,9%-ban) mutattak ki lejárt követelést. A lejárt követelések 50,6%-át a 90 napon túl lejárt követelések teszik ki.

A megyei jogú városok **hitelállománya 2024. szeptember 30-án 54,3 Mrd Ft volt**, mely csak hosszú lejáratú (beruházási, felújítási) hiteleket tartalmazott. A 2024. III. negyedév végén nem volt jellemző a rövid lejáratú és likviditási célú hitelek, kölcsönök megléte, mely arra enged következtetni, hogy a megyei jogú városok önkormányzatai jellemzően nem küzdenek működési, likviditási nehézségekkel. A megtakarítások 26,2%-át tették ki a különböző hitelszerződésekől eredő kötelezettségek, azaz a megyei jogú önkormányzatok megtakarításai fedezetet jelentettek a meglévő hitelállományra.

A megyei jogú városok **kötelezettség állománya 160,5 Mrd Ft volt**, melynek 24,6%-a volt költségvetési évben esedékes kötelezettség. A kötelezettségek 7,0%-át, míg az önkormányzati vagyon 0,3%-át tették ki a határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek, míg a költségvetési évben esedékes kötelezettségekhez viszonyítottan ez az arány már 28,3% volt. A határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek 68,2%-át tették ki a 90 napon túl lejárt kötelezettségek. A 25 önkormányzat közül öt esetében a lejárt idejű tartozások több, mint 80%-át tették ki a 90 napon túl lejárt tartozások. A települési önkormányzatokat tekintve a megyei jogú városoknál a legkedvezőtlenebb a helyzet e mutató tekintetében.

A vagyon (mérlegfőösszeg) 2024. szeptember 30-án 3920,3 Mrd Ft volt, melynek 82,4%-át a befektetett eszközök jelentették. A megyei jogú városok vagyona 2024. január 1-jétől 2024. szeptember 30-áig 2,2%-kal növekedett, amely azt mutatja, hogy az I.-III. negyedévekben nem volt vagyonvesztés/vagyoncsökkenés, az önkormányzatok megőrizték vagyonukat.

A megyei jogú városok önkormányzatai és azok intézményei esetében 2024. szeptember 30-án összesen 332,1 Mrd Ft értékben volt folyamatban beruházás, felújítás. A beruházások/felújítások 7,4% uniós forrásból, 80,8%-a hazai támogatásból, míg 11,8%-a önkormányzatok saját forrásából valósul meg.

2024. szeptember 30-án a megyei jogú városok önkormányzatainak többségi tulajdonában 226 db gazdasági társaság volt, melyek közül a 2023-as évi beszámoló alapján 51 veszteséggel zárta az üzleti évet. Kilenc közvetlen többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság vonatkozásában – 2,6 Mrd Ft értékben - kellett az önkormányzatoknak tőkepótlást végrehajtania.

A megyei jogú városi önkormányzatok közvetlen és közvetett többségi tulajdonában 290 gazdasági társaság állt.

A megyei jogú városok önkormányzatai nem érintettek adósságrendezési eljárással, költségvetési biztost sem bíztak meg egyetlen megyei jogú város önkormányzata vonatkozásában sem. Uniós szabálytalansági eljárás négy megyei jogú városonál volt folyamatban 2024. III. negyedév végén.

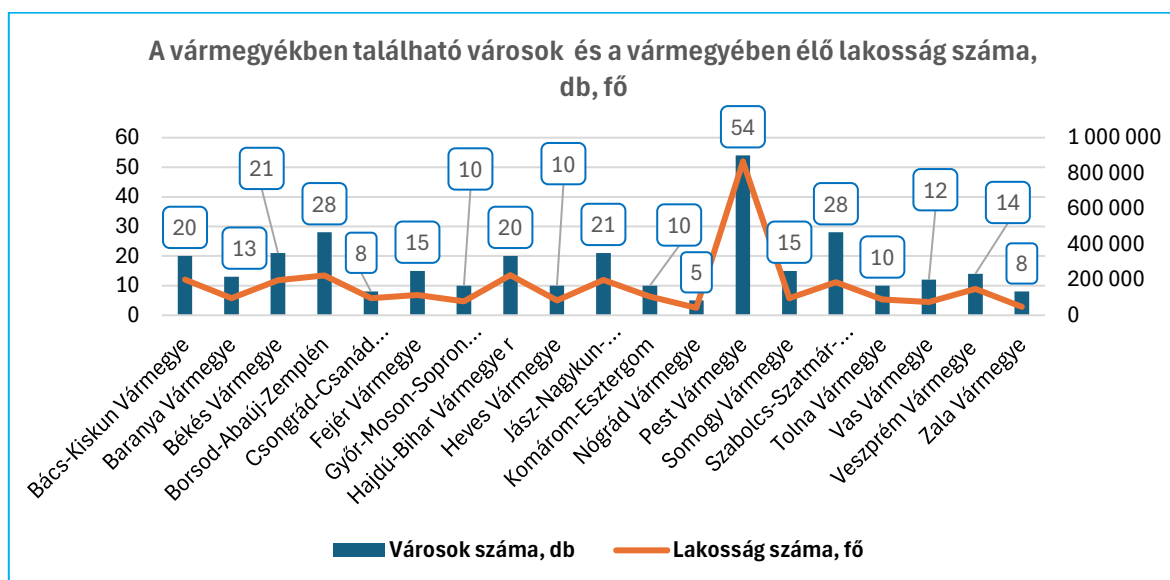
2.4. Az egyéb városok önkormányzatainak pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén

Az egyéb városok önkormányzatainak 2024. III. negyedév végi pénzügyi helyzete összességében megfelelő volt. Az egyéb városoknak azonban csak közel fele rendelkezett megtakarítással, likviditási célú hitele négy százalékuknak volt. A költségvetési bevételek az időarányos szintnél magasabban, míg a kiadások alacsonyabban teljesültek a felhalmozási kiadások elmaradása miatt. Beruházási, felújítási kiadásaik azonban így is meghaladták a települési önkormányzatok összes beruházásának, felújításának egyharmadát.

A településeken belül a városok kategóriájába 2024. szeptember 30-án 347 város tartozott, melyek közül 25 város megyei jogú városnak, 322 egyéb városnak minősült. Az egyéb városok lakosságának száma 3 169 725 fő volt.

Az egyéb városok között a legkisebb lakosságszámú Pálháza (1059 lakos), a legmagasabb lakosságszámmal rendelkező város pedig Dunakeszi (42 983 lakos) volt. Az egyes vármegyékben található városok és az ott élő lakosság számát mutatja az alábbi ábra:

12. ábra

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés

Az egyéb városok költségvetési bevételei 905,8Mrd Ft-ra, a költségvetési kiadásai 990,3 Mrd Ft-ra teljesültek 2024. szeptember 30-áig. A finanszírozási bevételek között maradvány igénybevételére is sor került, melynek összege 515,1Mrd Ft volt 2024. szeptember 30-án, amely a települési önkormányzatok összes maradvány igénybevételének 36,4%-át tette ki. **A költségvetési bevételek és a maradvány együttesen fedezetet nyújtottak a költségvetési kiadásokra.**

A működési bevételek teljesített összege 846,3 Mrd Ft volt, ami a módosított előirányzat 84,0%-a volt, az időarányos szint felett teljesült az iparüzési adóbevétel következtében. A felhalmozási bevételek teljesített összege 59,5 Mrd Ft volt, ami a módosított előirányzat 33,7%-a volt, az időarányos szint alatt teljesült 41,3 százalékponttal.

Az egyéb városok tekintetében a „Költségvetési bevételek teljesítése a módosított előirányzathoz viszonyítva” mutató 2024. szeptember 30-án 76,5%-ra teljesült, amely 1,5 százalékponttal haladta meg az időarányos szintet (75,0%). A „Költségvetési kiadások teljesítése a módosított

előirányzathoz viszonyítva” mutató 2024. szeptember 30-án 57,7%-ra teljesült, amely 17,3 százalékponttal volt alacsonyabb az időarányos szinttől.

Az egyéb városok működési kiadásainak teljesített összege 742,3 Mrd Ft volt, ami a módosított előirányzat 62,8%-át tette ki, a felhalmozási kiadások teljesített összege 247,9 Mrd Ft volt, ez a módosított előirányzat 46,5 %-át jelentette, az időarányos szint alatt teljesültek.

A 322 egyéb város közül 167 nem rendelkezett, 155 rendelkezett megtakarítással, melyek közül a legkisebb összegű megtakarítás 2,1 ezer Ft, míg a legmagasabb összegű megtakarítás 14,5 Mrd Ft volt. A 155 egyéb város **megtakarítása 2024. szeptember 30-án 153,0 Mrd Ft volt**, amely a települési önkormányzatok megtakarításainak 26,7%-át tette ki. A megtakarítások nagyrésze bankbetétben került lekötésre (90,2%), a kisebb része hosszú lejáratú (3,3%) és rövid lejáratú (6,5%) értékpapírba került befektetésre.

Az egyéb városok pénzkészlete 321,0 Mrd Ft volt, amely a települési önkormányzatok pénzkészletének a 31,8%-át tette ki. Az önkormányzatok pénzkészletük közel 100,0%-át bankszámlán helyezték el, a házipénztárban tartott pénzkészletük állományának aránya nem érte el a pénzkészlet 1,0%-át.

2024. szeptember 30-án a települési önkormányzatok kötelezettségállományának 15,1%-a az egyéb városokhoz kapcsolódott. Az egyéb városok kötelezettségállománya a települési önkormányzatok mérlegfőösszegének 2,3%-át tette ki.

Az egyéb városok hiteleinek állománya hosszú, rövid lejáratú és likviditási célú hitelekből állt, melynek összege 35,6 Mrd Ft volt 2024. szeptember 30-án, ez a települési önkormányzatok hiteleinek 14,1%-át alkotta.

A hitelállományon belül a meghatározó a hosszú lejáratú hitel volt. A 2024. szeptember 30-án fennálló hitelek állományából a hosszú lejáratú hitelek aránya 96,9%, a rövid lejáratú hiteleké 0,1%, a likvid célú hiteleké 3,0% volt. A hosszú lejáratú hitelek felhasználási jellegüket tekintve, általában felhalmozási célokhoz kapcsolódtak.

Az egyéb városok önkormányzatainak hosszú lejáratú kötelezettségállománya 34,5 Mrd Ft volt, amely a települési önkormányzatok hosszú lejáratú kötelezettségállományának 13,9%-át jelentette. A hosszú lejáratú hitelek állománya az összes kötelezettségállomány közel egyharmadát tette ki (34,2%).

Az egyéb városok rövid lejáratú **kötelezettségállománya 0,03 Mrd Ft volt**, amely csupán négy településhez kapcsolódott. Ez a települési önkormányzatok hitelállományának 0,1%-át tette ki. Likviditási célú hitellel 13 önkormányzat rendelkezett, melynek összege 1,1 millió Ft és 215,9 millió Ft között mozgott.

Az egyéb városok **követeléseinek állománya 267,0 Mrd Ft** volt 2024. szeptember 30-án, amely a települési önkormányzatok követelés állományának 25,2%-a volt. A lejárt, az önkormányzatok felé határidőben ki nem egyenlített követelések aránya a követelésállomány közel egyhatodát (16,0%) jelentette, amelyből a 90 napon túl lejárt követelések aránya közel 60,0%-ot tett ki (58,7%). A lejárt követelések arányának alakulása az önkormányzatok behajtási tevékenységének nehézségeire utalhat.

Az egyéb városok vagyona 2024. január 1-jéről 2024. szeptember 30-ára kismértékben, 0,4%-kal emelkedett, 0,1 százalékponttal meghaladta az összes települési önkormányzat vagyonnövekedését (0,3%). A vagyon változását a beruházások, felújítások aktívált értéke, illetve az egyéb jogcímenek

történő csökkenések (értékesítés, értékcsökkenés elszámolása, egyéb csökkenések) befolyásolták. Kedvező, hogy az egyéb városok vagyonának meghatározó részét (82,8%-át) a befektetett eszközök tették ki.

A 322 egyéb városi önkormányzat vagyona a települési önkormányzatok összvagyonának a 26,1%-át, tette ki.

Az egyéb városok önkormányzatai esetében a folyamatban lévő beruházások, felújítások értéke 458,0 Mrd Ft volt, amely meghaladta a települési önkormányzatok beruházásainak egyharmadát. A folyamatban lévő beruházások, felújítások kiadásainak 60,8%-át uniós forrásból, 24,7%-át hazai forrásból, továbbá 14,5%-át egyéb forrásból (saját forrás, maradvány, hitel) finanszírozták.

A települési önkormányzatok többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságainak 41,8%-a (606 db) az egyéb városok önkormányzatának többségi tulajdonában állt.

Az egyéb városok önkormányzatai közül egy sem volt érintett adósságrendezési eljárásban, azonban 12 önkormányzat ellen uniós szabálytalansági eljárás volt folyamatban.

2.5. A nagyközségek önkormányzatainak pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén

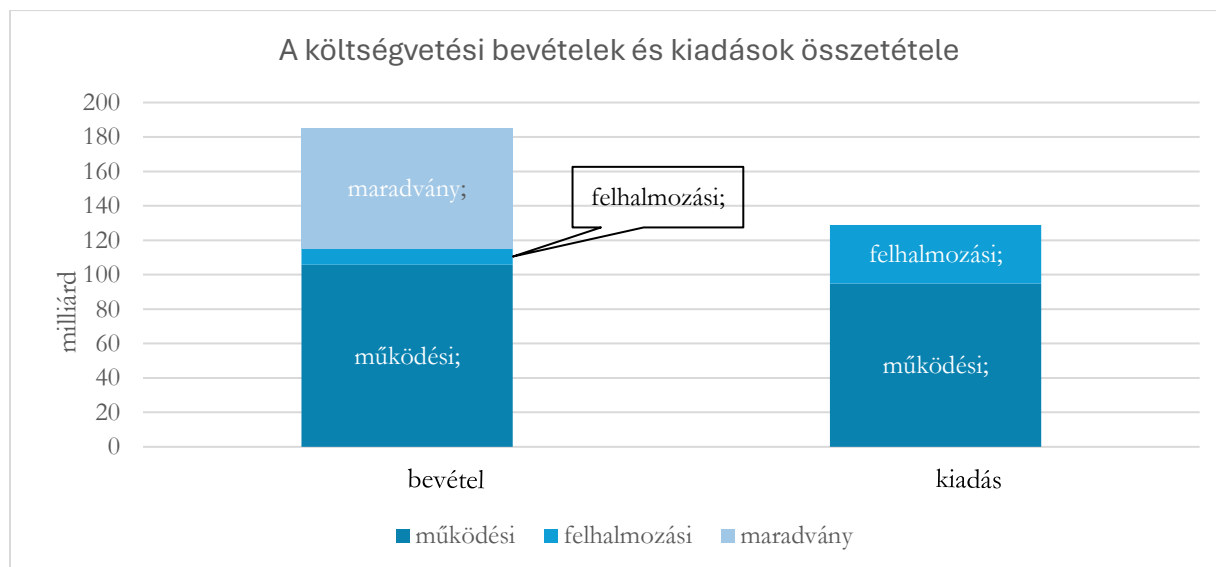
A nagyközségi önkormányzatok 2024. III. negyedév végi pénzügyi helyzete összességében megfelelő volt. Működési és felhalmozási bevételeik és az előző évben képződött maradványaik biztosították költségvetési kiadásaik fedezetét. Rövidlejáratú, illetve likviditási célú hitellel a nagyközségi önkormányzatok – öt kivételével – nem rendelkeztek, megtakarítása azonban csak negyed részüknek volt.

Magyarország 3178 települési önkormányzata közül 134 a nagyközség, ez az összes település 4,2%-a. A lakosságszámot tekintve az ország lakosságának 5,2%-a (504 615 fő) él nagyközségben. Területi eloszlásuk a különböző vármegyékben sem egységes. Legtöbb nagyközség Pest vármegyében (24), a legkevesebb Komárom-Esztergom és Somogy vármegyében (2-2) található. Nógrád és Vas vármegyében nincs nagyközségi önkormányzat.

Nagyközségek esetében a költségvetési bevételek teljesülése 2024. III. negyedévben 115,3 Mrd Ft volt, az előző évi maradványból 69,9 Mrd Ft-ot vettek igénybe, így e két bevételi forrás fedezetet nyújtott a 128,8 Mrd Ft összegű költségvetési kiadásra. **A költségvetési bevételek a módosított előirányzathoz viszonyítva 77,9 %-ban teljesültek**, amely így meghaladta az időarányos (75%-os) szintet, míg **költségvetési kiadások teljesítése (58,8%)** – az országos adathoz hasonlóan – az időarányos szint alatt maradt.

A költségvetési bevételeken és kiadásokon belül a működési és felhalmozási bevételek és kiadások, valamint az előző évi maradvány igénybevételének teljesítési adatait a nagyközségi önkormányzatok esetében (Mrd Ft) a következő ábra szemlélteti:

13. ábra

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés, KGR-K11 adatok alapján

Az ábra alapján megfigyelhető, hogy a felhalmozási kiadások arányaiban jóval nagyobb mértékben teljesültek, mint a felhalmozási bevételek.

A nagyközségek esetében a megtakarítások és pénzkészlet összes állománya 515,8 %-kal haladta meg a hitelek, kölcsönök és kötelezettségek együttes állományát. Ez országos viszonylatban 71,9%, mely alapján elmondható, hogy a nagyközségek megtakarításai és pénzkészlete többszörösen fedezetet biztosítanak a fennálló kötelezettségekre és hitelek visszafizetésére.

A következő táblázat a nagyközségeket jellemző adatokat szemlélteti a települési önkormányzatok adataival összehasonlítható módon:

17. táblázat

	Megtakarítás	Pénzkészlet	Hitelek, kölcsönök	Kötelezettségek	Kiadások fedezettsége
nagyközségek	14,1	44,4	1,2	8,3	615,8%
települési önkormányzatok összesen	573,3	1 008,0	252,9	667,2	171,9%

Forrás: ASZ saját szerkesztés, KGR-K11 adatok alapján

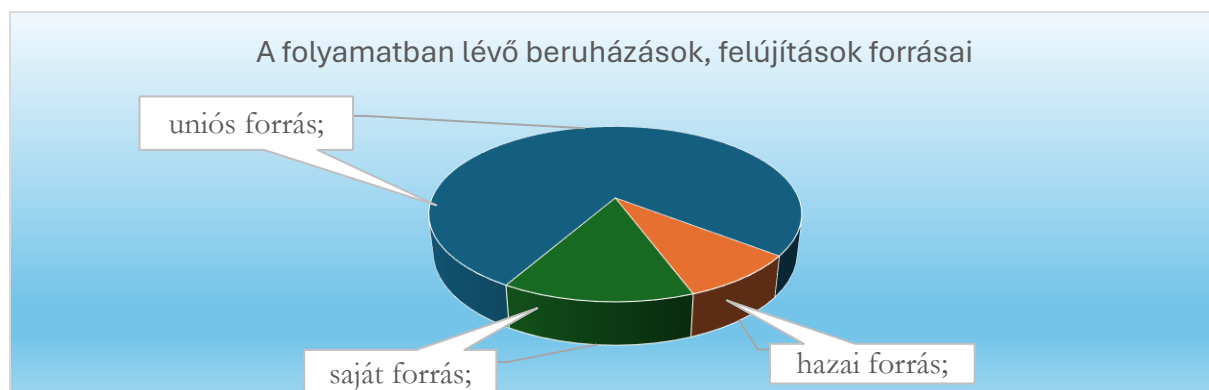
2024. szeptember 30-án a nagyközségek között 100 olyan önkormányzat volt, mely lejárt kötelezettséggel rendelkezett. Az **összes lejárt, határidőben ki nem egyenlített kötelezettség összesen 1,3 Mrd Ft volt**, ez a nagyközségek összes kötelezettségének 15,4 %-át jelentette. A lejárt kötelezettségekből 83 önkormányzatnak összesen 0,7 Mrd Ft összegű kötelezettsége 90 napon túli volt. A 90 napon túl lejárt kötelezettség/ határidőben ki nem egyenlített kötelezettség mutató összességében 54,7% volt a nagyközségi önkormányzatok esetében, amely azt mutatja, hogy a lejárt kötelezettségek 45,3%-a került csak kifizetésre 90 napon belül. Ezen mutatót tekintve csak a községek és a megyei jogú városok rendelkeztek rosszabb arányszámmal.

A nagyközségek követeléseinek állománya a települési önkormányzatok összes követelésének csupán 2,2%-át tették ki 2024. szeptember 30-án. A lejárt követelések összes követeléshez viszonyított aránya a nagyközségek esetében 20,4% volt, ez meghaladta az országos (12,7%) arányt. A 134 nagyközségi önkormányzat közül 122 (a nagyközségi önkormányzatok 91,0%-a) rendelkezett lejárt követeléssel, amelyből 116 önkormányzat összesen **3,2 Mrd Ft összegű követelése 90 napon túl lejárt követelés volt**. A 90 napon túl lejárt követelések/ lejárt követelések mutató a nagyközségi önkormányzatok esetében 66,7%, mely igen kedvezőtlen, hiszen a 90 napnál régebb óta ki nem egyenlített követelések behajtása az idő előre haladtával egyre nehezebb. Mindez visszavezethető a behajtási tevékenység elégtelenségére is.

A nagyközségi önkormányzatoknál és intézményeiknél a 2024. szeptember 30-án folyamatban lévő beruházások és felújítások tervezett összes bekerülési értéke 56,6 Mrd Ft volt, ami a települési önkormányzatok összes beruházásának és felújításának 4,4%-át jelentette.

A folyamatban lévő beruházások, felújítások megoszlását mutatja a következő ábra a különböző források alapján:

14. ábra

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés a nagyközségi önkormányzatok adatszolgáltatása alapján

A nagyközségek 558,1 Mrd Ft összegű vagyona 2024. szeptember 30-án a települési önkormányzatok vagyonának 3,3%-át tette ki. A 134 nagyközségi önkormányzat együttes vagyona 2024. január 1-től 0,3%-kal csökkent, azaz valamennyi településcsoport közül egyedül a nagyközségek esetében valósult meg minimális csökkenés a vagyonban. A 0,3%-os csökkenés annak eredménye, hogy 79 nagyközségi önkormányzat vagyona csökkent (0,0% és 30,1% közötti mértékben).

A 134 nagyközségi önkormányzat közül 58 önkormányzat rendelkezett közvetlen többségi tulajdonnal gazdasági társaságban, ezen gazdasági társaságok száma 79 db volt 2024. szeptember 30-án. A többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok közül – a 2023. évi beszámolójuk alapján - 20 db volt veszteséges, ami ezen gazdasági társaságok 25,3%-át jelentette. Ez az arány közel azonos az összes önkormányzat 26,0%-os adatával, csak a főváros és a megyei jogú városok rendelkeznek ennél jobb mutatószámmal. A nagyközségi önkormányzatok közül négynek volt összesen 0,05 Mrd Ft összegű tőkepótlási kötelezettsége, mely esetükben az önkormányzat működésétől vonta el a forrásokat. Három olyan nagyközségi önkormányzat volt, ahol a lakosság szám meghaladta a 10 000 főt. Ezen nagyközségi önkormányzatok közvetlen és közvetett tulajdonában álló gazdasági társaságok befektetett eszközeinek állománya 0,6 Mrd Ft volt

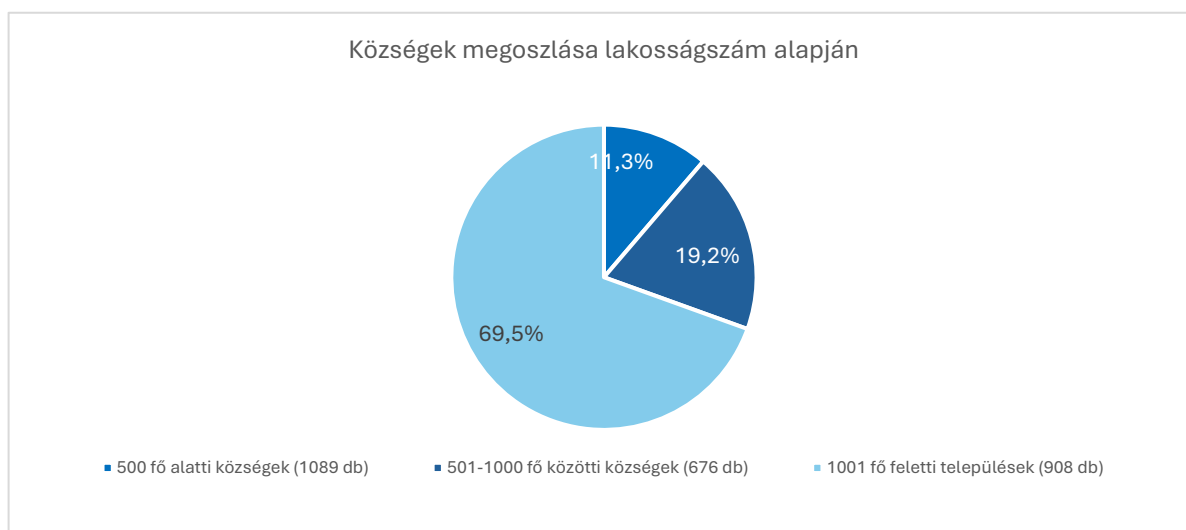
A 134 nagyközségi önkormányzat közül egyiknél sem volt 2024. szeptember 30-án folyamatban adósságrendezési eljárás, kettő nagyközségnél volt folyamatban uniós szabálytalansági eljárás, valamint egy önkormányzatnál került kirendelésre költségvetési biztos.

2.6. A községek önkormányzatainak pénzügyi helyzete 2024. III. negyedév végén

A községek önkormányzatainak pénzügyi helyzete a 2024. III. negyedév végi adatok alapján összességében megfelelő volt. A községi önkormányzatoknak alig több mint 10 %-a rendelkezett megtakarítással, rövid lejáratú, illetve likviditási célú hitele 73 községi önkormányzatnak volt. Költségvetési egyensúlyuk – 26 önkormányzat kivételével – biztosított volt.

A Kincstár adatai alapján 2024. szeptember 30-án a községek csoportjába 2673 település tartozott. Az 500 fő vagy annál kisebb, ún. aprófalvas települések fél karéjban Magyarország délnyugati részétől az ország észak-keleti részéig húzódnak, ezen települések száma 1089 db, azonban lakosságuk összesen csak 285 340 fő (11,3%-a az összes községben élőknek). Az 500-2000 fő közötti lakosságszámú települések száma 1261, itt él a községek lakosságának 52,2%-a. A 2000 fő lakosságszám felett 323 községben a községek lakosságának 36,5%-a él.

15. ábra

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés

A községi önkormányzatok, a 2024. éves költségvetésük alapján 2024. szeptember 30-áig teljesített főbb bevételeinek és kiadásainak arányát az alábbi táblázat mutatja be:

18. táblázat

Megnevezés	500 fő alatti községek	501-1000 fő közötti községek	1000 fő feletti községek	községek összesen
Költségvetési bevételek teljesítése módosított előirányzathoz képest	76,0%	76,3%	77,9%	77,3%
Költségvetési kiadások teljesítése módosított előirányzathoz képest	56,0%	60,1%	57,9%	58,1%
Működési bevételek teljesítése módosított előirányzathoz képest	79,5%	79,5%	81,5%	80,9%
Működési kiadások teljesítése módosított előirányzathoz képest	60,3%	64,0%	63,1%	62,9%
Felhalmozási bevételek teljesítése módosított előirányzathoz képest	64,6%	62,3%	57,0%	59,5%
Felhalmozási kiadások teljesítése módosított előirányzathoz képest	48,3%	53,1%	47,1%	48,5%

Forrás: A KGR-K11 adatai alapján ÁSZ saját szerkesztés

2024. szeptember 30-i állapot szerint a községek költségvetési bevételei 604,5 Mrd Ft-ra, a költségvetési kiadások 660,2 Mrd Ft-ra teljesültek. A költségvetési bevételek a költségvetési kiadások 91,6%-ára nyújtottak fedezetet, a költségvetési kiadások egy részét a finanszírozási bevételek között szereplő előző évi maradvány igénybevétele biztosította, amelynek összege 350,2 Mrd Ft (a települési önkormányzatok maradvány igénybevételeinek 24,7%-át tette ki) volt.

A költségvetési bevételek, azon belül a működési bevételek teljesítése a módosított előirányzathoz viszonyítva meghaladta az időarányos szintet (75,0%-ot), míg a felhalmozási bevételek teljesítés 15,5 százalékponttal elmaradt e szinttől. A „*költségvetési bevételek teljesítése a módosított előirányzathoz képest*” mutató értékének alakulását a működési bevételek és a felhalmozási bevételek alakulása befolyásolta.

A „*Költségvetési kiadások teljesítése a módosított előirányzathoz viszonyítva*” mutató 2024. szeptember 30-án 58,1%-ra teljesült, amely 16,9 százalékponttal volt alacsonyabb az időarányos szinttől. A mutató értékének alakulását a működési kiadások 62,9%-os, valamint a felhalmozási kiadások 48,5%-os szintű teljesülése befolyásolta.

A 2673 község 89,4%-a (2390 db) nem rendelkezett, 283 község pedig rendelkezett megtakarítással. A 283 község megtakarítása 2024. szeptember 30-án 47,8 Mrd Ft volt, amely a települési önkormányzatok megtakarításainak 8,3%-a. A megtakarítások nagyrésze bankbetétben került lekötésre (85,0%), a kisebb része hosszú lejáratú (6,3%) és rövid lejáratú (8,7%) értékpapírba került befektetésre.

A községek pénzkészlete 256,4 Mrd Ft volt, amely a települési önkormányzatok **pénzkészletének** a 25,4%-át tette ki. A pénzkészlet 99,2%-a bankszámlapénz formájában állt rendelkezésre, míg az önkormányzatok házipénztárban tartott pénzkészlet állománya 0,4%-os arányt képviselt, azonban 2,0 Mrd Ft-os állományi értékével a csoportok között a legmagasabb (egyéb városoké 0,7 Mrd Ft) volt.

A települési önkormányzatok **kötelezettségállományának** 6,8%-a (45,1 Mrd Ft) volt a községeké, amely a községek mérlegfőösszegének 1,5%-át tette ki. A határidőben ki nem egyenlített kötelezettségeik aránya a mérleg főösszeghez viszonyítva 0,4% (10,4 Mrd Ft) volt, amelynek 57,6%-a 90 napon túl lejárt kötelezettség. A kötelezettségek kiegyenlítésének elmaradása az önkormányzatok likviditási problémáira utalhat.

A községek **hiteleinek, kölcsöneinek** állománya hosszú-, rövid lejáratú és likviditási célú hitelek, kölcsönök, kölcsönök, melynek összege 3,6 Mrd Ft volt 2024. szeptember 30-án, ebből 75,0%-ot tett ki 1000 fő feletti lakosú községek hitel és kölcsön állománya. A községek hiteleinek és kölcsöneinek részaránya az összes települési önkormányzat hiteleinek és kölcsöneinek 1,1%-a, az eladósodottsági mutatója 0,1% volt, amely azt jelenti, hogy kiadásaiknak szinte 100,0%-át saját forrásból (saját bevételek, támogatások, átvett pénzeszközök) finanszírozták.

A községek **követeléseinek** állománya 109,6 Mrd Ft volt 2024. szeptember 30-án, amely a települési önkormányzatok követelésének 10,3%-a volt. A lejárt ki nem egyenlített követelések aránya az összes követelés állomány közel negyedét (22,4%) jelentette, amelyből a 90 napon túl lejárt követelések aránya 68,8%-ot tett ki (16,9 Mrd Ft). A lejárt követelések arányának alakulása, illetve annak negatív változása az önkormányzatok behajtási tevékenységének nehézségeire utal.

A községek esetében az **önkormányzati vagyon** 2024. január 1-jéről 2024. szeptember 30-ára kismértékben, mindössze 0,3%-kal emelkedett, 1,3 százalékponttal alulmaradt az összes települési önkormányzat vagyonnövekedésétől. A vagyon változását a beruházások, felújítások aktívált értéke, illetve az egyéb jogcímenen történő csökkenések (pl.: értékesítés, értékcsökkenés elszámolása) befolyásolták. Kedvező, hogy a községek vagyonának meghatározó részét (84,0%-át) a befektetett eszközök tették ki. A községek vagyona a települési önkormányzatok összvagyonának a 17,3%-át jelentette.

A **folyamatban lévő beruházások, felújítások** tervezett összes bekerülési értéke a községi önkormányzatok esetében 322,4 Mrd Ft, az önkormányzat költségvetési szerveinél pedig 9,0 Mrd Ft volt, amely a települési önkormányzatok beruházásainak, felújításainak 25,8%-át tette ki. A folyamatban lévő beruházások, felújítások pénzügyi forrása 78,3%-ban uniós forrás volt, míg a fennmaradó kiadást a hazai forrásból (12,3%) és egyéb forrásból (saját forrás, hitel) tervezték biztosítani.

A települési önkormányzatok többségi tulajdonú gazdasági társaságainak száma 1459 volt, amelynek 28,7%-a (419 db) a községi önkormányzatok többségi tulajdonában állt.

A községi önkormányzatok közül öt volt érintett adósságrendezési eljárásban, 34 községi önkormányzat ellen uniós szabálytalansági eljárás volt folyamatban és 10 községi önkormányzatnál került sor költségvetési biztos kirendelésre.

Az elemzés 2. számú mellékletében szereplő adatok forrása

A megjelenített adat megnevezése	Adatforrása	
KGR-K11 státusz - időközi költségvetési jelentés adatainak státusza		Végleges, ha a KGR-K11 státusza: Pénzügyileg jóváhagyott, nem végleges, ha a KGR-K11 státusza bármi más, mint pénzügyileg jóváhagyott
KGR-K11 státusz - mérlegjelentés adatainak státusza		Végleges, ha a KGR-K11 státusza: Pénzügyileg jóváhagyott, nem végleges, ha a KGR-K11 státusza bármi más, mint pénzügyileg jóváhagyott
Tanúsítványi adatszolgáltatás státusza		Folyamatban: amennyiben bármely tanúsítvány nem érkezett be, vagy feldolgozása folyamatban van. Feldolgozott: ha a tanúsítvány beérkezett, és feldolgozásra került.
A közvetett és közvetlen többségi tulajdonban álló gazdasági társaságok adataira vonatkozóan adatbekérés történt-e?		Igen: a 10 000 fő lakosság szám feletti települések esetében, mert ezeknél történt adatbekérés. Nem: a 10000 fő lakosságszám alatti települések esetében. Nem esetén a táblázatban az önkormányzat közvetlen és közvetett tulajdonában lévő gazdasági társaságokra vonatkozó adatok nem szerepelnek.
Költségvetési bevételek teljesítése (Ft)	KGR-K11	Időközi költségvetési jelentés 02 űrlap 283. sor 8. oszlop
Költségvetési kiadások teljesítése (Ft)	KGR-K11	Időközi költségvetési jelentés 01 űrlap 273. sor 10. oszlop
Maradvány igénybevételek teljesítése (Ft)	KGR-K11	Időközi költségvetési jelentés 04 űrlap 13. sor 8. oszlop
Költségvetési bevételek teljesítése módosított előirányzathoz képest (%)	KGR-K11	Időközi költségvetési jelentés 02 űrlap 283. sor 8. oszlop / Időközi költségvetési jelentés 02 űrlap 283. sor 5. oszlop
Költségvetési kiadások teljesítése módosított előirányzathoz képest (%)	KGR-K11	Időközi költségvetési jelentés 01 űrlap 273. sor 10. oszlop / Időközi költségvetési jelentés 01 űrlap 273. sor 5. oszlop
Működési bevételek teljesítése módosított előirányzathoz képest (%)	KGR-K11	Időközi költségvetési jelentés 02 űrlap 45.+ 182 + 219 + 256 sorok 8. oszlop/Időközi költségvetési jelentés 02 űrlap 45.+ 182 + 219 + 256 .sor 5. oszlop
Működési kiadások teljesítése módosított előirányzathoz képest (%)	KGR-K11	Időközi költségvetési jelentés 01 űrlap 20 + 21 + 64 + 124 + 194. sorok 10. oszlop/Időközi költségvetési jelentés 01 űrlap 20 + 21 + 64 + 124 + 194. sorok 5. oszlop
Felhalmozási bevételek teljesítése módosított előirányzathoz képest (%)	KGR-K11	Időközi költségvetési jelentés 02 űrlap 81 + 230 + 282 .sor 8. oszlop/Időközi költségvetési jelentés 02 űrlap 81 + 230 + 282 .sor 5. oszlop
Felhalmozási kiadások teljesítése módosított előirányzathoz képest (%)	KGR-K11	Időközi költségvetési jelentés 01 űrlap 205. + 210. + 272. sorok 10. oszlop/Időközi költségvetési jelentés 01 űrlap 205. + 210. + 272. sorok 5. oszlop
Az önkormányzat megtakarításai (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 50. sor 8. oszlop + Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 18. sor 8. oszlop + Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 39. sor 8. oszlop
Az önkormányzat pénzkészlete (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 54. sor 8. oszlop + Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 57. sor 8. oszlop + Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 60. sor 8. oszlop
Követelések (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 163. sor 8. oszlop
Lejárt követelések (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_D űrlap 07. sor 8. oszlop
90 napon túl lejárt követelések (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_D űrlap 24. sor 8. oszlop
Kötelezettségek	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 251. sor 8. oszlop
- ebből: Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 203. sor 8. oszlop + Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 212. sor 8. oszlop + Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 213. sor 8. oszlop + Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 230. sor oszlop + Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 237. sor 8. oszlop + Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 238. sor 8. oszlop
- ebből: Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 204. sor 8. oszlop
- ebből: Likviditási célú hitelek, kölcsönök (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 215. sor 8. oszlop
Eladósodottsági mutató	KGR-K11	(Hosszú lejáratú hitelek + rövid lejáratú hitelek + likviditási célú hitelek) / Mérlegfőösszeg
Költségvetési évben esedékes kötelezettségek (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 216. sor 8. oszlop
A határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_D űrlap 17. sor 8. oszlop
90 napon túl lejárt kötelezettségek (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_D űrlap 34. sor 8. oszlop
Szállítói tartozásokból visszateher nélküli faktorálás összege (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_D űrlap 37. sor 8. oszlop
Határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek aránya (%)	KGR-K11	Határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek/mérlegfőösszeg
90 napon túl lejárt kötelezettségek aránya a határidőben ki nem egyenlített kötelezettségekhez viszonyítva (%)	KGR-K11	90 napon túl lejárt kötelezettségek/A határidőben ki nem egyenlített kötelezettségek
Az önkormányzat vagyona (mérlegfőösszeg) 2024. III. negyedév végén (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 182. sor 8. oszlop
Az önkormányzat vagyonának (mérlegfőösszeg) változása a 2024. I-III. negyedévben (%)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 182. sor 8. oszlop / Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 182. sor 3. oszlop
Az önkormányzat befektetett eszközeinek állománya (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 29. sor 8. oszlop
- ebből: Az önkormányzatnál az immateriális javak állománya (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 04. sor 8. oszlop
- ebből: Az önkormányzat tárgyi eszközeinek állománya (Ft)	KGR-K11	Időközi mérlegjelentés 01_A űrlap 10. sor 8. oszlop

A megjelenített adat megnevezése	Adatforrása	
Az önkormányzatnál folyamatban lévő beruházások, felújítások tervezett összes bekerülési értéke (Ft)	1. tanúsítvány	10. sor (3. számú)
Az önkormányzatnál folyamatban lévő beruházásokhoz, felújításokhoz kapcsolódó uniós forrás összege (Ft)	1. tanúsítvány	12. sor (4. számú)
Az önkormányzatnál folyamatban lévő beruházásokhoz, felújításokhoz kapcsolódó hazai forrás összege (Ft)	1. tanúsítvány	13. sor (5. számú)
Az önkormányzatnál folyamatban lévő beruházások, felújítások készülsége (forrásfelhasználás hányada) (%)	1. tanúsítvány	16. sor (8. számú)
Az önkormányzat költségvetési szerveinél folyamatban lévő beruházások, felújítások tervezett összes bekerülési értéke (Ft)	1. tanúsítvány	26. sor (17. számú)
Az önkormányzat költségvetési szerveinél folyamatban lévő beruházásokhoz, felújításokhoz kapcsolódó uniós forrás összege (Ft)	1. tanúsítvány	28. sor (18. számú)
Az önkormányzatnál folyamatban lévő beruházásokhoz, felújításokhoz kapcsolódó hazai forrás összege (Ft)	1. tanúsítvány	29. sor (19. szám)
Az önkormányzat költségvetési szerveinél folyamatban lévő beruházások, felújítások készülsége (forrásfelhasználás hányada) (%)	1. tanúsítvány	31. sor (21. számú)
Az önkormányzat többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok száma (db)	1. tanúsítvány	17. sor (9. számú)
-ebből: a 2023. évi beszámoló alapján veszteséges gazdasági társaságok száma (db)	1. tanúsítvány	18. sor (10. számú)
Tőkepótlási kötelezettséggel érintett gazdasági társaságok száma (db)	1. tanúsítvány	19. sor (11. számú)
Tőkepótlási kötelezettség összege (Ft)	1. tanúsítvány	20. sor (12. számú)
Az önkormányzat közvetlen és közvetett többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok száma	3. tanúsítvány	14. sor (1.számú) azon munkalapok száma, ahol a válasz Igen
Az önkormányzat közvetlen és közvetett többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok befektetett eszközeinek állománya (Ft)	3. tanúsítvány	Azonos önkormányzathoz tartozó valamennyi megküldött tanúsítvány darabszáma összesen
Az önkormányzat közvetlen és közvetett többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok követeléseinek állománya (az önkormányzat felé fennálló követelések nélkül) (Ft)	3. tanúsítvány	16. sor (3. számú)-17.sor (4. számú) - azonos önkormányzathoz tartozó valamennyi munkalap adata összesen
Az önkormányzat közvetlen és közvetett többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok faktorált követeléseinek állománya (az önkormányzattal szemben fennálló faktorált követelések nélkül) (Ft)	3. tanúsítvány	18. sor (5. számú)-19.sor (6. számú) - azonos önkormányzathoz tartozó valamennyi munkalap adata összesen
Az önkormányzat közvetlen és közvetett többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok kötelezettségeinek állománya (az önkormányzat felé fennálló kötelezettségek nélkül) (Ft)	3. tanúsítvány	20. sor (7. számú) -21. sor (8. számú) + 22. sor (9. számú) - 23. sor (10. számú) + 26. sor (13. számú) -28. sor (15. számú) -30. sor (17. számú) - 32. sor (19. számú) - azonos önkormányzathoz tartozó valamennyi munkalap adata összesen
Az önkormányzat közvetlen és közvetett többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok beszállítói faktoring szerződés keretösszege (Ft)	3. tanúsítvány	33. sor (20. szám) - azonos önkormányzathoz tartozó valamennyi munkalap adata összesen
Az önkormányzat közvetlen és közvetett többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok beszállítói faktoring szerződéshez kapcsolódóan felhasznált keretösszege (Ft)	3. tanúsítvány	34. sor (21. szám) - azonos önkormányzathoz tartozó valamennyi munkalap adata összesen
Az önkormányzatnál adósságrendezési eljárás folyamatban van (Igen/Nem)	1. tanúsítvány	21. sor (13. számú)
Az önkormányzatnál uniós szabálytalansági eljárás folyamatban van (Igen/Nem)	1. tanúsítvány	22. sor (14. számú)
Költségvetési biztos kirendelésre került-e az önkormányzathoz (Igen/Nem)	1. tanúsítvány	23. sor (15. számú)

A települési önkormányzatok gazdálkodását jellemző adatok, mutatók

Az egyes települések gazdálkodását jellemző adatok, mutatók a következő elérhetőségen találhatóak:

<https://www.asz.hu/onkorm-gazdalkodasa-2024>

A linke kattintást követően, az oldalon található keresőben az önkormányzat nevének beírásával és kiválasztásával érhetőek el az adatok.

Az önkormányzatok 2024. III. negyedévi költségvetési jelentés és mérlegjelentés adatai a 2024. november 16-i feldolgozottságúak.

A tanúsítványi adatszolgáltatás adatai a 2024. november 20-ig az ÁSZ-hoz beérkezett tanúsítványok alapján szerepelnek az elemzésben.

Az ÁSZ az adatokat a beérkezésük és feldolgozásuk függvényében folyamatosan aktualizálja az elemzésben és annak 2. számú mellékletében.

Az adatok megfelelőségét az ÁSZ nem vizsgálta felül.

IRODALOMJEGYZÉK

ÁSZ Pénzügyi Akadémia: A készpénzkezelés, készpénzforgalom lebonyolítása, nyilvántartása

Dr. Balás Elemér (2024.): Az önkormányzatok adósságrendezési eljárásával kapcsolatos változások, (<https://jogkoveto.hu/tudastar/onkormanyzatok-adossagrendezesi-eljarasaval-kapcsolatos-valtozasok>)

Csermák Judit-Győrffi Dezső-Pintérné Csermák Jolán-Printz János: A költségvetési szervek gazdasági tevékenységének elemzése, Perfekt, 2004.

Csepreginé Gallasz Andrea, Török Tamás Pál: Számviteli alapismeretek (Dialóg Campus, Budapest, 2019.)

Dr. Cseh Balázs, Prof. Dr. Lentner Csaba: Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működésének egyes jog és gazdasági vetületei – szakcikk (<https://jegyzo.hu/az-onkormanyzati-tulajdonu-gazdasagi-tarasagok-mukodesenek-egyes-jogi-es-gazdasagi-vetuletei/>)

ELEMZÉS: A tulajdonosi joggyakorlási tevékenység megerősítése (Állami Számvevőszék, 2021.)

Elemzés: A közpénz-befektetés átláthatósága – Ellenőrzési tapasztalatok az önkormányzatoknál (Állami Számvevőszék, 2011.)

ELEMZÉS: Az önkormányzati gazdasági társaságok eladósodásából és vagyonvesztéséből eredő kockázatok (Állami Számvevőszék, 2024.)

Kistóth K. (2021): Az állami tulajdonú gazdasági társaságok pénzügyi teljesítményének mérése, elemzése, Pénzügyi Szemle Különszám 2021/2. (https://unipub.lib.uni-corvinus.hu/8296/1/Kist%C3%B3th_2021_K2.pdf)

Pórázt adna a kormány az önkormányzatokra, költségvetési biztosokat ültethet a polgármesterek nyakára, Portfolio, 2023. október 18. (<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20231018/porazt-adna-a-kormany-az-onkormanyzatokra-koltsegetvesi-biztosokat-ultethet-a-polgarmesterek-nyakara-646453>)

Sági Judit: A bankszféra szerepe és érdekeltsége a helyi önkormányzati kincstári rendszerek kialakításában és működtetésében

(https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://prosperitas.unibge.hu/wp-content/prosperitas-upload/a-bankszfera-szerepe-es-erdekeltsege-a-helyi-onkormanyzati-kincstari-rendszerek-kialakitasaban-es-mukodteteseben-200.pdf&ved=2ahUKEwjtp6Hkr--JAxVxhv0HHRhZN80QFnoECB8QAQ&usq=AOvVaw2aG8gQ2QMI_JV7pgPZUkgr)

Dr. Szigeti-Szabó Andrea (2023.): A szabálytalansági eljárás lehetséges jogkövetkezményei (<https://jogaszvilag.hu/cegvilag/a-szabalytalansagi-eljaras-lehetseges-jogkovetkezmenyei/>)

Vasné Botár Ágnes: Finanszírozás, pénzforgalom, likviditás

Egyéb felhasznált dokumentumok

<https://birosag.hu/ugyfeleknek/elektronikus-ugyintezes/elektronikus-kapcsolattartas-birosagokkal/e-per/e-kapcsolattartas-az-egyed-ugytipusokban/csod-es-felszamolasi-eljaras/csod-es-felszamolasi-eljaras/az-eljarasok-menete>

https://www.allamkincstar.gov.hu/pfile/file?path=/Koltsegvetes/allamhaztartasi-szamviteli-adatszolgaltatasok-kgr-k11/Idokozi_merlegjelentes/2024.-evi-idokozi-merlegjelentes/2024.-evi-idokozi-merlegjelentes-kitoltesi-utmutatoja-kozzetétel-2024.04.15.&inline=true

<https://einfoszab.budapest.hu/list/fovarosi-kozgyules-nyilvanos-ulesei?id=119265;type=3;parentid=17357;parenttype=2>

<https://einfoszab.budapest.hu/list/fovarosi-kozgyules-nyilvanos-ulesei?id=119265;type=5;parentid=17357;parenttype=2>

<https://einfoszab.budapest.hu/list/fovarosi-kozgyules-nyilvanos-ulesei?id=121721;type=5;parentid=17371;parenttype=2>

<https://einfoszab.budapest.hu/list/fovarosi-kozgyules-nyilvanos-ulesei?id=121721;type=3;parentid=17371;parenttype=2>

<https://einfoszab.budapest.hu/form/gazdalkodasi-tajekoztatok?id=437>

<https://einfoszab.budapest.hu/list/fovarosi-kozgyules-nyilvanos-ulesei?id=119027;type=5;parentid=16348;parenttype=2> (f17; f18; f21; f22 függelékek)

<https://einfoszab.budapest.hu/list/fovarosi-kozgyules-nyilvanos-ulesei?id=123019;type=5;parentid=18387;parenttype=2>

<https://einfoszab.budapest.hu/list/fovarosi-kozgyules-nyilvanos-ulesei?id=125146;type=5;parentid=18391;parenttype=2>

<https://einfoszab.budapest.hu/list/fovarosi-kozgyules-nyilvanos-ulesei?id=125154;type=5;parentid=18391;parenttype=2>

<https://einfoszab.budapest.hu/list/fovarosi-kozgyules-nyilvanos-ulesei?id=123019;type=5;parentid=18387;parenttype=2>

<https://lexikon.uni-nke.hu/szocikk/nagykozseg/>

<https://allamhaztartas.kormany.hu/i-fejezet>

<https://allamhaztartas.kormany.hu/koltsegvetesi-gazdalkodas>

<https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=Az+%C3%B6nkorm%C3%A1nyzat+egyebefektet%C3%A9si+tevé%C3%A9kenys%C3%A9geinek+feladatell%C3%A1t%C3%A1sa+t%C3%A1mogat%C3%A1s%C3%A1ra++%C3%B6nteszt>

FELHASZNÁLT JOGSZABÁLYOK

Törvények

- 1996. évi XXV. törvény a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról
- 2000. évi C. törvény a számvitelről
- 2009. évi CXXII. törvény a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről
- 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
- 2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

Kormányrendeletek

- 4/2013. (I. 11.) Korm rendelet az államháztartás számviteléről
- 368/2011. (XII. 31.) Korm rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
- 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
- 267/2024. (IX. 10.) Korm. rendelet egyes államháztartási szabályok vészhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról

RÖVIDÍTÉSEK

ÁSZ	Állami Számvevőszék
Áht.	2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
Áhsz.	4/2013. (I. 11.) Korm rendelet az államháztartás számviteléről
Ávr.	368/2011. (XII. 31.) Korm rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
Fővárosi Önkormányzat	Budapest Főváros Önkormányzata
Kincstár	Magyar Államkincstár
Mötv.	2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
Számv.tv.	2000. évi C. törvény a számvitelről

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 10. | 1364 Budapest 4., Pf. 54
www.asz.hu | szamvevoszek@asz.hu
telefon: +36 1 484 9100